

SOSYAL MEDYA VE UNUTULMA HAKKI: META THREADS ÖRNEĞİ

Social Media And Right To Be Forgotten: The Case Of Meta's Threads

Mahmut Furkan BALABAN*

Merve Ayşegül KULULAR İBRAHİM**

Öz

Çoğunlukla dijital ortamlardaki paylaşımlara karşı kullanılabilirdiği ileri sürülen unutulma hakkı, niteliği gereği bir temel hak olmakla birlikte mahremiyet hakkı ve özel hayatın gizliliği gibi diğer temel haklarla birlikte değerlendirilmelidir. Unutulma hakkının korunması amacıyla yapılan mevzuat düzenlemelerinin yanı sıra yargı kararlarının sayısı da her geçen gün artmaktadır. Bireylerin sahip olduğu bu hakkın korunması, kabul görmesi gereken bir düşünce gibi görünse de bu hakkın kullanımını nedeniyle zarar gören kesimler de olabilmektedir. Bazı temel hakların uzantısı olan unutulma hakkı, ifade

* Dr., Avukat, Ankara Barosu, mahmutfurkanbalaban@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3348-6353.

** Dr. Öğr. Üyesi, ASBÜ Bilişim ve Teknoloji Hukuku Anabilim Dalı Başkanı, aysegul.kulular@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6556-0269.

Makale Gönderim Tarihi/Received: 11.08.2023

Makale Kabul Tarihi/Accepted: 29.09.2023

Atıf/Citation: Balaban, Mahmut Furkan ve Kulular İbrahim, Merve Ayşegül. "Sosyal Medya ve Unutulma Hakkı: Meta Threads Örneği." *Bilişim Hukuku Dergisi* 5, no. 2 (2023): 281-338.

özgürlüğü ve mülkiyet hakkı gibi diğer temel haklarla ise çatışmaktadır. Sosyal medyada yapılan bir paylaşımın içeriğini oluşturan kişisel verinin unutulma hakkı kapsamında yayından kaldırılması, veri sahibi bireyin menfaatine olsa da toplumun bilgi alma hakkının ve paylaşımı yapan bireyin mülkiyet hakkının engellenmesi yönünden zarara neden olmaktadır. Birey ve toplumun çıkarları arasında denge gözetilerek unutulma hakkının kullanımının toplumun tüm kesimleri açısından daha yararlı olacağı açıktır. Bununla birlikte, Facebook, Twitter/X ve Instagram'ın yanı sıra yeni bir sosyal medya platformu olan Meta Threads üzerinde açılan bir kullanıcı hesabının Instagram hesabına bitişik çalışması dolayısıyla tek başına silinememesi yahut profil isminin değiştirilememesi gibi durumların KVKK uyarınca hukuka aykırı veri işlenmesine neden olabileceği haller tartışılmıştır. Bu şekilde sosyal medya platformları üretilirken veri sorumlusu yükümlülükleri dikkate alınarak ve temelde kişilerin temel haklarını koruyacak şekilde tasarlanıp hizmete sunulmalarının gerekliliği vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, unutulma hakkı, silinme hakkı, Meta Threads, kişisel verilerin korunması.

Abstract

The right to be forgotten, which is claimed to be used mostly against sharing in digital media, is a fundamental right by its nature and should be evaluated together with other fundamental rights such as the right to privacy and the privacy of private life. In addition to the legislative arrangements made to protect the right to be forgotten, the number of judicial decisions is increasing day by day. Although the protection of this right of individuals seems to be an idea that should be accepted, there may be some people who are harmed due to the use of this right. The right to be forgotten, which is an extension of some fundamental rights, conflicts with other fundamental rights such as freedom of expression and property rights. The removal of personal data, which constitutes the content of a post on social

media, within the scope of the right to be forgotten, causes harm in terms of preventing the society's right to receive information and the property right of the individual sharing it, even if it is in the interest of the individual who has the data. It is clear that the use of the right to be forgotten by keeping a balance between the interests of the individual and the society will be more beneficial for all segments of the society. This work discusses Meta Threads, a new social media platform alongside Facebook, Twitter/X, and Instagram, cases where a user account opened on Meta Threads cannot be deleted alone or the profile name cannot be changed due to the fact that it works adjacent to the Instagram account, which may cause unlawful data processing pursuant to KVKK. This work aims to discuss the significance that social media platforms should be designed and released in a way that would protect the fundamental rights of individuals, taking into account the obligations of data controllers.

Keywords: Social Media, The Right to be Forgotten, The Right to Erasure, Meta Threads, Protection of Personal Data.

GİRİŞ

İnternette kişilerin dijital ayak izleri sürekli olarak takip edilmekte, unutulmak yerine kalıcı olarak saklanmaktadır. Kişilerin geçmişte yaptığı bir hata, beklenmedik bir şekilde yıllar sonra karşlarına çıkabilmektedir. İnternetin arşivleme özelliği sayesinde bilgilerin kalıcı olması ya da daha sonra kolayca erişilebilir olmasının kolaylıklar sağladığı düşünülse de silinmesi istenilen bir verinin, sonsuza kadar varlığını sürdüreceği düşüncesi insanı ürkütmektedir.¹ Bu durumun bilincinde olan pek çok kişi, çoğu zaman en kolay yol olan hiç paylaşım yapmamaya yönelmektedir. Paylaşım yapanlar ise silinmeyen tükenmez kalem kullandığında, hata yapma korkusu ile temkinli şekilde yazı yazma paranoyasına benzer konumda

¹ Maria Romana Allegri, "The Right to be Forgotten in the Digital Age," İç. *What People Leave Behind*, Ed. Francesca Comunello, Fabrizio Martire, Lorenzo Sabetta, (Cham: Springer, 2022), 238.

kalabilmektedir. Ancak dijital ayak izinin risklerinin farkında olmayan pek çok insan sonuçlarını öngörmeden bilinçsizce internet üzerinde özellikle sosyal medya platformlarında paylaşım yapmaya devam etmektedir.

Bilgi doğru olsa dahi, arama motorlarında kişinin adıyla yapılan aramada gösterilen sonuçlar kişinin itibarının bozulmasına, maddi ve manevi zarar görmesine neden olabilmektedir. Kişi bu şekilde doğrudan zarar görmese dahi, internette yer alan bir bilginin kalıcı olarak hatırlanması veya o kişiyle ilişkilendirilmesi, geçmişinden kaçmak ve unutulmak isteyenler için haksızlıktır.²

İnternette bilginin yayılması çok hızlı olduğundan, yanlış bilgi yayıldığında, yayılan verinin düzeltilmesi maliyet ve zaman kaybına neden olmaktadır. Bununla birlikte, içeriğe erişim yetkisinin eksikliği göz önünde bulundurulduğunda, internette yayılan bilgiye müdahale edilememesi de bireylerin endişelerini artırmaktadır. Özellikle sosyal medya platformlarında Twitter/X'teki³ retweetler, Facebook'taki paylaşımlar ile bilgi yayılımı hızlanmış olup veri sahibi söz konusu paylaşımı kendisi oluşturmadığı sürece içeriğe ilişkin düzeltmeleri gerçekleştirememektedir.⁴ Sosyal medyada bireye ait kişisel verilerin gelecekteki durumunun bireyin kendisi tarafından belirlenebilmesinin doğal bir istekten daha fazlası olmadığı yönünde görüşler bulunmakla⁵ birlikte kişisel verilerin

² Miquel Peguera, "The Right to Be Forgotten in the European Union," İç. *Oxford Handbook of Online Intermediary Liability*, Ed. Giancarlo Frosio, (Online Edition: Oxford University Press, 2020), 486.

³ Twitter sosyal medya platformunun ismi X olarak değiştirildiğinden çalışma içerisinde eski ve güncel her iki isim birlikte kullanılarak Twitter/X şeklinde ele alınmıştır.

⁴ Chanhee Kwak, Junyeong Lee, Heeseok Lee, "Could You Ever Forget Me? Why People Want to be Forgotten Online," *Journal of Business Ethics* 179, (2022): 30, 31.

⁵ Tamer Soysal, "Unutulma Hakkı ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Yaklaşımı," İç. *İnsan Hakları*, 52, , Erişim Tarihi: 1 Ağustos 2023, <https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/9052023130022tamer.pdf>.

bireyin kendisi tarafından belirlenmeyen ve rızası olmayan şekilde işlenmesi hukuka aykırıdır.

Bireyler, kişisel verilerinin yetkisiz kişilerce kullanılması ya da yayınlanması ihtimali nedeniyle internette paylaşımda bulunma konusunda kaygı taşımaktadır.⁶ Bu kaygılar doğrultusunda sosyal medya kullanıcı sayılarında azalma meydana gelebileceğinden; sosyal ağ sağlayıcıları ticari kazanç kayıplarını azaltmak için, samimi olmasa da unutulma hakkına ilişkin girişimlerde bulunmaya başlamıştır. Örneğin Facebook'ta, "bilgilerimin kamuya açıklanmasını istemiyorum" ya da "benimle akraba olmayan yabancıların içeriklerimi görmesini engellemek istiyorum" gibi seçenekler sunulmaktadır. Bireylerin, içeriklerle ilgili gösterdiği "beni utandırıyor" ya da "bana zarar verecek içerik barındırıyor" şeklindeki içerik duyarlılıkları da unutulma hakkına ilişkin sosyal medya platformlarının sunduğu filtreleme seçenekleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Böylelikle, verilerin kontrolüne yönelik endişelerin çevrimiçi şekilde kolayca yönetilebildiği⁷ savunulmakla birlikte unutulma hakkına ilişkin yargı kararlarında açıkça görüldüğü üzere sosyal medya platformlarının sunduğu yöntemler unutulma hakkının ve bireyin kişilik haklarının korunmasında yeterli olmamaktadır. Kişisel verilerin ifşa olma olasılığı, mahremiyetlerini korumak ve kendilerine zarar veren bilgilerin ifşasını engelleyerek unutulmak isteyen kişiler için büyük bir risk oluşturmaya devam etmektedir.

Bu çalışmada öncelikle unutulma hakkının nasıl ortaya çıktığı araştırılmış ardından unutulma hakkına yönelik Avrupa Birliği ve Türkiye'deki mevzuat değerlendirilmiştir. Türkiye'de unutulma hakkına ilişkin münhasır bir düzenleme olmamakla birlikte KVKK ve 5651 Sayılı Kanun'un unutulma hakkının kullanımına yönelik düzenlemeleri incelenmiştir. Bu bağlamda Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay kararları da

⁶ Kwak, "Forgotten Online," 30.

⁷ Kwak, "Forgotten Online," 30, 31.

değerlendirilmiştir. Bu şekilde unutulma hakkındaki güncel düzenleme ve sorunlar analiz edildikten sonra yeni sosyal medya uygulaması olan Meta Threads'in mübadili platformlardan ayrılan yönleri başta olmak üzere platformun özellikleri ayrı ayrı ele alınarak hukuken değerlendirilmiştir. Bu kapsamda Twitter/X ve Reddit gibi platformların tasarımları da tartışılarak gerek cezai gerek hukuki sorumluluk konusu oluşturacak farklı şekillerde kullanıcıların haklarının ihlal edildiği sosyal medya platformlarındaki uygulamalar analiz edilmiştir. Meta Threads uygulamasının diğer sosyal medya platformlarından ayrılan yönlerinin hukuka aykırılıklar karşısında bir önlem olarak emsal olup olmayacağı tartışılmıştır. Bu şekilde ceza hukuku bağlamında uygulamanın tasarımı dolayısıyla kullanıcıları suça yönlendirip yönlendirmediği, hukuki açıdan ise KVKK kapsamında unutulma hakkının ihlal edilip edilmediği incelenmiştir. Bu çalışmayla özellikle sosyal medya platformlarının yaygınlaşması sonucu önemi artan unutulma hakkının karşılaştırmalı hukuk düzenleme ve kararlarından örneklerle değerlendirmesi yapıldıktan sonra ceza hukukuna ve unutulma hakkına ilişkin Meta Threads uygulamasındaki özelliklerin hukuken değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda çalışmanın amacı suçun önlenmesi ve hukuka aykırılıkların giderilmesinde gönülsüz tutum sergileyen sosyal medya platformlarının aslında tasarımlarında kolayca suçun veya zararın önlenmesine ilişkin önlemler alabilecek yetiyi haiz olduklarını göstermek ve Meta Threads'in tasarımından örnekleri değerlendirerek tasarım önlemi olarak sosyal medya platformlarına getirilecek yükümlülükleri önermektir.

I. UNUTULMA HAKKININ ORTAYA ÇIKIŞI

Unutmak, toplumdaki hatırlama ve hafızaya ilişkin süreçlerle beraber ele alınmaktadır. Unutmadan, hatırlamanın ve normal bir hayat sürdürmenin imkanı yoktur. Franz Kafka, hafızanın, hatırlamanın ve unutmamanın birey ve toplumlar üzerindeki rollerini yeniden düşünmeye yönelik yaklaşımında;

belleğin durağan olduğunu, erişimin zorunlu şekilde acı ve huzursuzluk getirdiğini, unutulmanın ise aksine kreatif, aktif ve sürekli bir güç olduğunu hatırlatmaktadır.⁸

Unutulma hakkı, geçmişte bırakılan dijital izlerin silinmesini sağlayarak bireylerin kişisel kimliklerinin doğru ve güncel temsilini sağlamayı hedeflemektedir.⁹ Unutulma hakkı, esasen bireysel hafıza oluşturma süreci ve çevrimiçi kimliğimiz üzerinde daha iyi kontrol sahibi olma girişimi hakkındadır. Bununla birlikte hem bireyler hem de topluluklar için arşiv oluşturma süreçleri karmaşıktır ve unutulma ile hatırlanma arasında hassas çizgilerle ayrılmaktadır.¹⁰

Unutulma hakkı, İnsan ve Vatandaş Hakları Bildirisi'nde¹¹ yer alan temel hak ve özgürlükler arasında yer almasa da daha önceden hiç var olmamış ve internetin yaygınlaşmasıyla ortaya çıkmış yeni bir hak olarak nitelendirilmemelidir. Bu hakkın, insanın şeref ve itibarının korunmasına yönelik olduğundan, internetin ortaya çıkmasından önce de var olduğu kabul edilmelidir. Çoğunlukla arama motorlarındaki indekslerde yer almak istememe şeklinde kullanılan bu hak, bireyleri önceden rahatsız etmeyen bilgilerin arama motorlarında uzun seneler boyunca saklanması sebebiyle bireyin yaşantısını olumsuz etkileyecek sonuçlara neden olabileceğinden ilgili içeriklerin kaldırılmasının istenmesi şeklinde tezahür etmektedir.¹²

⁸ Noam Tirosh, "Why Kafka Wanted to Be Forgotten by Having His Manuscripts Burned," Erişim Tarihi: 2 Ağustos 2023, <https://www.haaretz.com/life/books/2020-05-30/ty-article-magazine/.premium/why-kafka-wanted-to-be-forgotten-by-having-his-manuscripts-burned/0000017f-dbff-d3ff-a7ff-fbff1e6e0000>.

⁹ Allegri, "The Right to be Forgotten," 237.

¹⁰ Noam Tirosh, Amit Schejter, "Memory, Rights, and Sen's Capabilities Approach," İç. *The Right to Memory: History, Media, Law and Ethics*, Ed. Noam Tirosh, Anna Reading, (Oxford: Berghahn Books, 2023), 82.

¹¹ İnsan ve Vatandaş Hakları Bildirisi (1789), <https://www.elysee.fr/en/french-presidency/the-declaration-of-the-rights-of-man-and-of-the-citizen> , Erişim Tarihi: 2 Ağustos 2023.

¹² Soysal, "Unutulma Hakkı," 50.

Unutulma hakkının kökleri temel insan haklarına dayanmaktadır. Mahremiyet hakkının bir parçası olan unutulma hakkı, özel kişiler arasında bir yetki niteliğindedir aynı zamanda devlete karşı da anayasal bir hak¹³. Diğer taraftan, bu hak ifade özgürlüğü, bilgilendirme hakkı, mülkiyet hakkı, ticari faaliyetlerde bulunma hakkı gibi diğer özel veya anayasal haklarla niteliği gereği çatışmaktadır.¹⁴ Özellikle sosyal medyada yer alan geçmişin, veri sahibi tarafından silinip silinemeyeceği tartışmaları sonucunda “unutulma hakkı” kavramı ortaya çıkmıştır.¹⁵

Unutulma hakkı her ne kadar özel hayatın korunması, kişisel verilerin korunması gibi diğer temel hakların günümüze uyarlanmış hali gibi görünse de böyle yeni bir nitelendirmenin yapılmasına ihtiyaç duyulmasının sebebi, yalnızca bu temel haklar ile korumanın yeterli olmamasıdır. Sosyal medya ve internetin yaygınlaşmasıyla kişilerin özel hayatına doğrudan müdahaleye neden olan içeriklerin kaldırılmasına yönelik yalnızca bu konuya özgü olabilecek şekilde unutulma hakkı kavramının geliştirilmesi gerektiği düşünülmüştür¹⁶ Nitekim,

¹³ Anayasa'nın 20. maddesinde “Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar.” şeklinde belirtildiği üzere herkesin kişisel verilerinin silinmesini talep etme hakkı unutulma hakkı kapsamında değerlendirilebilir.

¹⁴ Franz Werro, *The Right to be Forgotten A Comparative Study of the Emergent Rights Evolution and Application in Europe, the Americas and Asia*, (Cham: Springer, 2020), 2.

¹⁵ Yeşim Çelik, “Özel Hayatın Gizliliğinin Yansıması Olarak Kişisel Verilerin Korunması ve Bu Bağlamda Unutulma Hakkı,” *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 8, no.32 (2017): 400.

¹⁶ Çelik, “Unutulma Hakkı,” 400.

uluslararası pek çok kararda tartışılan unutulma hakkı¹⁷, bu düşünceyi destekler niteliktedir.

II. UNUTULMA HAKKI KONUSUNDA AB'DEKİ HUKUKİ DÜZENLEMELER

Avrupa'da ifade özgürlüğü, mahremiyet hakkı ile eşit öneme sahip olan ve korunan bir haktır. Bir mahremiyet hakkı olarak unutulma hakkı, veri koruma mekanizması dahilinde korunmakta ve ifade özgürlüğü gibi diğer koruma sağlanan haklar karşısında denge gözetilmektedir.¹⁸ İfade özgürlüğünün ön planda olduğu internetin aynı zamanda bireylerin unutulma taleplerini engelleyen ortam olması ironiktir. İfade özgürlüğü ile özel hayatın gizliliği arasında bir dengenin sağlanması güçtür. AİHM ve Anayasa Mahkemesi kararlarında bu dengenin önemine ve nasıl sağlanabileceğine yönelik açıklamalar yapılmaktadır.¹⁹

Kıta Avrupası devletlerinde mahremiyet hakkı, dayanağını genellikle anayasadan alır. İfade özgürlüğünü ön planda tutan ülkelerde mahremiyet hakkının tanınmadığı söylenemez. Ancak bu ülkelerde mahremiyet hakkı anayasal anlamda net bir tanıma sahip değildir. Dolayısıyla ifade özgürlüğünü ön planda tutan

¹⁷ Unutulma hakkı, her ne kadar GDPR düzenlemesinde "right to erasure" şeklinde hükme bağlanmışsa da birçok uluslararası kararda "right to be forgotten" şeklinde ifade edilmektedir. Unutulma hakkı veya silme hakkı olarak kullanılan terimler aslında birbirinden farklı olmayıp aynı hakkı ifade etmektedir. GDPR metninde "right to erasure" olarak yer alan hak, "right to be forgotten" şeklinde birçok karar ve düzenlemede yer alan hakkın ta kendisidir. Bu bağlamda unutulma hakkı olarak Türkçe'de yer tutan terimin silme hakkı şeklinde yeni bir kavramın ortaya atılarak bundan farklı olduğu tartışmaları doğru kabul edilmemelidir. Zira GDPR tasarlanırken mevzuat hazırlama çalışmalarında bu hak "right to be forgotten" şeklinde tartışılmış ancak GDPR metni içerisinde "right to erasure" şeklinde yansımıştır. Sonuç olarak silme hakkı, unutulma hakkından farklı bir hak değildir.

¹⁸ Joanna Connolly, "The Right To Erasure: Comparative Perspectives on an Emerging Privacy Right," *Alternative Law Journal* 46, no.1(2021): 60, 61.

¹⁹ Ayşenur Ocak, "Hakları Dengelemek: Unutulma Hakkı İfade Özgürlüğüne Karşı," *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 9, no.33 (2018): 509.

ülkeler, unutulma hakkının varlığını kabul etme bakımından gönülsüz bir tutum gösterebilmektedir. Örneğin; Amerika Birleşik Devletleri genel olarak, ABAD'ın Google İspanya kararı²⁰ ile unutulma hakkına yer vermesini şaşırtıcı bularak, unutulma hakkının uygulanmasının mümkün olmadığına yönelik bir yaklaşım sergilemiştir.²¹

İlk olarak 2014 yılında AB Adalet Divanı'nın önerdiği ve 2018'de GDPR'de²² yer alarak çok tartışılan unutulma hakkı, bireysel haklar ve sosyal medyanın arşivleme özelliğiyle ilgili endişeleri beraberinde getirmiştir.²³ Kişisel veriler, GDPR'nin 89/1 maddesine göre, yalnızca kamu yararına arşivleme, bilimsel, tarihsel araştırma ve istatistiksel amaçlarla işlenecek olması durumunda uzun süreler saklanabilecektir. Depolama sınırlaması ilkesi olarak adlandırılan ilke, kişisel verilerin yalnızca belirlenen amaç doğrultusunda gerekli olduğu sürece saklanabilmesine izin verir. Kamu yararına arşivleme, GDPR'nin amaçla sınırlama ilkesi kapsamında meşru bir statü kazanmıştır. Bir başka deyişle, depolama sınırlaması ilkesi ile kişisel verilerin açıkça işlendiği alanlar arasında değerlendirme yapılarak, kişisel verileri asıl işleme amacından daha uzun süre boyunca işlemeye izin veren genel bir muafiyet kazandırılmıştır.²⁴ Buna karşılık, yine GDPR'de yer alan unutulma hakkına göre, veri sahibi bireyler, veri sorumlularından kişisel verilerinin silinmesini talep etme

²⁰ ABAD, Case C-131/12 numaralı, 13.05.2014 tarihli Google Spain Kararı, Erişim Tarihi: 4 Ağustos 2023, <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=A33F03C6FD153296598AF811193A0ACC?text=&docid=152065&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=567446>.

²¹ Werro, *The Right to be Forgotten*, 3, 16.

²² GDPR (General Data Protection Regulation) - 2016/679 sayılı Genel Veri Koruma Tüzüğü, <https://gdpr-info.eu/>, Erişim Tarihi: 3 Ağustos 2023.

²³ Tirosh, "Memory, Rights," 82.

²⁴ Mikuláš Ctvrtník, *Archives and Records Privacy, Personality Rights, and Access*, (Cham: Palgrave Macmillan, 2023), 119.

hakkına sahiptir.²⁵ Uygulamada karşılaşılan uyuşmazlıklarda, ABAD ve AİHM tarafından bu iki hak arasında denge gözetilerek kararlar verilmeye çalışıldığı gözlemlenmektedir.

95/46/EC sayılı Direktif, bireylerin kişisel verilerinin işlenmesi halinde bildirim yapılması yükümlülüğü, kişisel verilerin işlenmesine ilişkin asıl amaç ile sınırlama yapılması, kişisel verilerin herhangi bir şekilde paylaşılmasından önce kişilerin rızalarının alınması gerekliliği gibi pek çok ilkenin yanı sıra kişisel verilerin işlenme amacının dışında gerekenden uzun bir süre saklanması sınırlandırılmasına yönelik bir ilkeyi de içermektedir.²⁶ Söz konusu Direktif'in 6/1-c maddesine göre üye devletler, kişisel verilerin toplandığı ve/veya işlendiği amaçlara ilişkin yeterli, ilgili olmasını ve işlenme amacını aşmamasını sağlayacaktır. Bir başka deyişle, unutulma hakkı esasen yeni bir hak olmayıp 95/46/EC sayılı Direktif'te de veri minimizasyonu ilkesi doğrultusunda veri sahibine tanınan verilerin silinmesini talep etme hakkı görünümünde uygulama alanı bulmakta olan bir haktır. Ancak GDPR ile genel ilkeler korunmuş olmakla birlikte silinme hakkı şeklinde ayrı bir başlık altında 17. maddede münhasır düzenleme getirilmiştir. Bir başka ifadeyle, unutulma hakkı GDPR ile getirilmiş yeni bir hak olmayıp önceki 95/46/EC sayılı Direktif'te de genel ilkeler kapsamında var olan bir haktır. GDPR 17. maddesi ile yeni bir hak olarak unutulma hakkı ortaya çıkarılmış değildir, var olan bir hak münhasır bir madde ve isimle düzenleme alanı bulmuştur.

GDPR'nin 17/1 maddesine göre, veri sahibi kendisini ilgilendiren kişisel verilerin gecikmeksizin silinmesini veri sorumlusundan talep edebilir. Veri sorumlusu, kişisel verinin işlenmesinin toplanma ya da işlenme amacına bakıldığında artık gerekli olmadığı hallerde, veri sahibinin işleme faaliyetine ilişkin verdiği izni geri çekmesi durumunda ve işleme faaliyetiyle ilgili başka bir kanuni gerekçe olmadığında kişisel veriyi silmelidir. Veri sahibinin kendi özel gerekçeleri doğrultusunda kişisel

²⁵ Tirosh, "Memory, Rights," 82.

²⁶ Ctvrtník, *Archives and Records Privacy*, 116.

verilerinin işlenmesi veya kişisel verisinin pazarlama amacıyla kullanımına itiraz etmesi halinde de kişisel veriler silinmelidir. Bununla birlikte, işlemeye yönelik ağır basan meşru bir gerekçe olmadığında, kişisel veriler kanuna aykırı işlendiğinde, veri sorumlusunun tabi olduğu Birlik veya üye devletin mevzuatına uyum sağlama amacıyla kişisel verilerin silinmesi zorunlu olduğunda ve kişisel verilerin bilgi toplumu hizmetlerinin sağlanması amacıyla toplanmış olduğu hallerde de veri sorumlusunun gecikmeksizin kişisel verileri silme yükümlülüğü bulunmaktadır. Ayrıca GDPR'nin 17/2 maddesi doğrultusunda veri sorumlusu, kişisel verileri kamuya açıkladığı ve GDPR'nin 17/1 maddesi uyarınca kişisel verileri silmek zorunda olduğu hallerde verilerin silinmesine ilişkin teknik tedbirler de dahil olmak üzere gereken adımları atmalıdır. Veri sorumlusunun veriyi silmesi gerektiğinde söz konusu verinin paylaşıldığı üçüncü kişilerce de silinmesi gerekmektedir. Veri sorumlusu, kişisel verileri paylaştığı üçüncü kişilerin de gerektiği zaman verileri silmelerini sağlamaya yönelik önlemleri almalıdır.

Unutulma hakkının her koşulda kullanılması söz konusu değildir. Unutulma hakkının kullanılmayacağı durumlar GDPR'nin 17/3 maddesinde belirtilmiştir. İfade ve bilgi edinme hakkının kullanıldığı hallerde, Birlik veya üye devletin mevzuatına uyum sağlama amacıyla verinin silinemeyeceği durumlarda, kamu yararına gerçekleştirilen görevin yerine getirilmesi sırasında veya veri sorumlusunun resmi yetkisini kullanımında yahut halk sağlığı gibi kamu yararına olan amaçlar doğrultusunda işlenen kişisel veriler açısından unutulma hakkı kullanılmamaktadır. Ayrıca, yasal iddiaların oluşturulması, kullanılması ya da savunulmasına yönelik hallerde, bilimsel veya tarihsel araştırmaya yönelik hallerde ve istatistiksel amaçlar için veri işlenmesinin gerekli olduğu durumlarda unutulma hakkının kullanılması söz konusu değildir.

GDPR'de unutulma hakkına ayrı bir maddede yer verilmiş olması, bu hakkın GDPR ile yaratılan bir hak olduğu izlenimi uyandırmamalıdır. GDPR ile öncesinde mahkeme kararlarında tartışılmakta olan ve verilerin silinmesini talep etme hakkı

kapsamında değerlendirilen unutulma hakkı münferit bir düzenlemeye kavuşturulmuştur. Bu şekilde zaten var olan ve genel veri işleme ilkeleri doğrultusunda korunmakta olan hak, GDPR’de unutulma hakkı adıyla adlandırılarak spesifik bir düzenleme ile hükme bağlanmıştır.

III. TÜRK HUKUKUNDA UNUTULMA HAKKI

A. KVKK ve 5651 Sayılı Kanun Kapsamında Unutulma Hakkı

KVKK’da unutulma hakkına ilişkin münferit bir hükme yer verilmemiş olması, bu hakkın ülkemizde korunmadığı anlamına gelmemektedir. Şöyle ki; KVKK’nın 7. maddesi “Kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesi” olarak başlıklandırılmış olup mevzuata uygun şekilde işlenen kişisel verilerin işleme şartlarının ortadan kalkması halinde, veri sahibinin talebi üzerine veya re’sen veri sorumlusu tarafından kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi veya anonimleştirilmesini düzenlemektedir. Aynı şekilde Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik’in 7/1 maddesinde de benzer bir hükme yer verilmiştir. İlgili madde hükmünde veri sahibine tanınan verilerin silinmesi hakkı, KVKK’nın 11/1-(e) maddesinde yer almaktadır.

KVKK’nın 4/2-(ç) ve (d) hükümlerinde yer verildiği üzere, kişisel verinin işlendiği amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olacak şekilde işlenebileceği ve bu işlemenin veri işleme amacının gerçekleşmesi için yeterli olan süre ile sınırlandırılması gerektiği göz önünde bulundurulmalıdır. Veri işleme faaliyetine başlamadan önce veri sahibinden veriyi belirli bir süre işlemek üzere alınan onay, bu süre geçtikten sonra geçerliliğini yitireceğinden verinin silinmesi, yok edilmesi veya anonim hale getirilmesi gerekmektedir. İlgili maddeler göz önünde bulundurulduğunda, işleme amacı dışında sosyal medya hesaplarında kendisiyle ilgili verileri paylaşılan kişinin unutulma hakkı kapsamında bu verilerin silinmesini talep etmesi ülkemizde de KVKK kapsamında “unutulma hakkı”

adıla olmasa da verilerin işlenmesinde uyulması gereken genel ilkeler ve ilgili diğer hükümler uyarınca mümkündür.

5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'una yapılan ekleme ile 9/10 maddesinde yer alan "*İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle kişilik hakları ihlal edilenlerin talep etmesi durumunda hâkim tarafından, başövranın adının bu madde kapsamındaki karara konu internet adresleri ile ilişkilendirilmemesine karar verilebilir. Kararda, Birlik tarafından hangi arama motorlarına bildirim yapılacağı gösterilir.*" hükmüne yer verilmiştir. Bu hükümde unutulma hakkı kavramı açıkça kullanılmamış olsa da hükmün uygulanma biçimi bakımından unutulma hakkından bahsedildiği anlaşılmaktadır.²⁷

Türk hukukunda unutulma hakkına ilişkin AB'ye benzer bir uygulama yer almaktadır. İlgili koşulların varlığı halinde, veri sahibinin onayı olmadan veri işlemek meşru olduğundan veri sahibinin verilerinin silinmesine yönelik talepleri de karşılanamamaktadır. Nitekim, Kişisel Verileri Koruma Kurulu bir kararında; kişinin adının geçtiği köşe yazısının ifade özgürlüğünün yansımaları olduğu belirtilen basın özgürlüğü kapsamında olması sebebiyle KVKK'nın 28/1-(c) uyarınca silinemeyeceğine karar vermiştir.²⁸

B. Yargı Kararlarında Unutulma Hakkı

Unutulma hakkı gerek Anayasa Mahkemesi gerek Yargıtay'ın çeşitli kararlarında tartışılmıştır. Çalışma bunlar içerisinde emsal olabilecek nitelikteki örnek kararları incelemiştir. Anayasa Mahkemesi unutulma hakkına ilişkin

²⁷ Hasan Oymak, "7253 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Getirdikleri," *Yeni Medya Dergisi*, no.9, 2020: 133.

²⁸ KVK Kurulu, Erişim Tarihi: 4 Ağustos 2023, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5407/-Bir-Gercek-Kisinin-Adinin-Gectigi-Kose-Yazisinin-Silinmesi-Talebi>.

15.03.2018 tarihli ve 2014/19685 Başvuru Numaralı kararında²⁹, her ne kadar başvuru başvuru yollarını tüketmeden Anayasa Mahkemesine başvurduğundan başvurusu reddedilmiş olsa da karşıyda unutulma hakkına ilişkin önemli açıklamalara yer verilmiştir. Kararın karşıyunda başvurunun, arama motorunda kişinin adının yer aldığı haberlerle ilgili içeriklere erişimin engellenmesi yönünde olduğuna yer verilmiştir. Unutulma hakkı, Anayasa'da açıkça düzenlenmemiş olsa da Anayasa'nın 5., 17. ve 20. maddeleri doğrultusunda, devletin kişinin manevi bütünlüğünü sağlamaya yönelik şeref ve itibarının korunması hakkı kapsamında gerekli şartları sağlaması gerektiği ve bireyin kişisel verilerinin korunmasını isteme hakkı kapsamında kişinin geçmişte yaşamış olduğu olumsuz olayların unutulmasını isteme hakkının göz ardı edilmemesi gerektiği belirtilmiştir. Anayasa Mahkemesi'nin unutulma hakkı konusunda vermiş olduğu bir diğer karar olan N.B.B. kararında³⁰ da internetin bilgileri uzun süreler boyunca arşivleme özelliği sayesinde bireyler hakkındaki içeriklerin üçüncü kişiler tarafında önyargı oluşturabilmesi nedeniyle bireyin onurlu yaşam sürdürebilmesi ve manevi bağımsızlığının sağlanması amacıyla içeriklere müdahalenin sürekli şekilde olması gerekmektedir. Bununla birlikte, başvuruya konu olan olayda kişi hakkında yapılan haberler kamusal bir tartışmaya yönelik olsa da bireyin itibarı manevi bütünlüğünün bir parçası olarak kabul edildiğinden itibarının korunması gerektiğine ve kişinin itibarına karşı yapılan müdahalenin özel yaşama saygı hakkı kapsamında değerlendirilmesi gerektiğine yer verilmiştir. İnternetin yaygınlaşmasıyla kişinin şeref ve itibarının zedelenmesi durumlarında artış yaşanması nedeniyle ifade ve basın

²⁹ AYM, 15.03.2018 tarih ve 2014/19685 Başvuru Numaralı C.K. Kararı, , Erişim Tarihi: 3 Ağustos 2023, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/19685>.

³⁰ AYM, 03.03.2016 tarih ve 2013/5653 Başvuru Numaralı N.B.B Kararı, , Erişim Tarihi: 3 Ağustos 2023, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/5653>.

özgürlüğü ile kişinin manevi hakları arasında denge kurulması gerektiğine vurgu yapılmıştır. İnternette yer alan haberlerle ilgili olarak, toplumun haber alma özgürlüğüne engel olmadan bireyin çıkarlarını koruyarak dengenin sağlanması gerektiği belirtilmiştir.

Unutulma hakkının çoğunlukla, başka türlü kolayca keşfedilemeyecek olan bilgilerin alınmasını kolaylaştırmakla meşgul olan arama motorlarına karşı kullanılabilceği düşünülmektedir.³¹ Fakat bu hak ile korunmak istenen değer düşünüldüğünde unutulma hakkının basılı yayınlar üzerinde de kullanılabilmesinin mümkün olduğu kabul edilmelidir. Nitekim, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 17.06.2015 tarihli ve 2014/4-56 Esas Sayılı kararında³², yaşanan olayın üzerinden geçen uzun zamanı gerekçe göstererek özel hayatına ilişkin yayınlanan olumsuz olayın toplumun hafızasından silinmesini isteyen mağdur bireyin adının açık bir şekilde kitap içerisinde yer alması durumunun özel hayatın gizliliğini açıkça ihlal ettiğine yer vermiştir. ABAD'ın Google İspanya kararına atıfta bulunarak; bireyin adının açık bir şekilde yayınlanması halinin toplumun haber almasına yönelik üstün bir kamu yararı içermediğinden bilimsel eser niteliğinde olan kitapta kişinin adının açıkça yer almaması gerektiği belirtilmiştir. Unutulma hakkı her ne kadar yalnızca dijital ortamda paylaşılan içeriklerin kaldırılması doğrultusunda kullanılabilcek bir hak olarak görülse de insan haklarıyla bağlantısı düşünüldüğünde toplumun internet ortamı dışında kolayca erişebildiği diğer ortamlarda paylaşılan kişisel veriler için kullanılabilmesi gerekmektedir.

IV.UNUTULMA HAKKINA İLİŞKİN UYGULAMALAR

ABAD ve GDPR unutulma hakkının uygulanmasına dair kesin kriterler tanımlamadığından, unutulma hakkının

³¹ Allegri, "The Right to be Forgotten," 237.

³² Yargıtay Hukuk Genel Kurulu. 2014/4-56 E. 2015/1679 K. 17.6.2015 T., Erişim Tarihi: 4 Ağustos 2023. <http://kazanci.com.tr/gunluk/hgk-2014-4-56.htm>.

çerçevesini oluşturmak adına AİHM içtihatları incelenebilir.³³ Unutulma hakkı İngilizce ismiyle “right to be forgotten” yahut “right to erasure”, bu şekilde adlandırılmadan önce farklı terimlerle çoğu ülkede birçok mahkeme kararında yer almış bir haktır. Örneğin Alman Federal Mahkemesi’nin “Census Act” kararında³⁴, Nüfus Sayımı Kanunu’nun insan haklarını korumak için gereken güvenceleri yeterince içermediği, bireylerin verilerinin süresiz olarak arşivlenmesi ve kullanılmasının Alman Anayasası ile garanti altına alınmış temel hakların korunması gerekçesiyle “bilgilerin geleceğini belirleme hakkına” aykırılık teşkil ettiği belirtilmiştir. Bu şekilde kişilerin, kişisel verilerini koruma ve kişisel verilerinin paylaşılmasına yönelik temel kuralları belirleme hakkı teminat altına alınmıştır. Bireyin kişisel verilerini içeren ve geleceğini belirlemeye yönelik olan hakkının yalnızca kamu yararının gerektirdiği hallerde kullanılmayacağına yer verilmiştir. Alman Federal Mahkemesi’nin 1983 yılındaki bu kararından sonra AİHM 1984 yılında, bilgilerin geleceğini belirleme hakkı terimine ilk kez Malone - The United Kingdom kararının³⁵ karşılığında yer vermiştir.³⁶

İlk kez unutulma hakkı kavramına yer verilen Google İspanya kararından bu zamana, unutulma hakkının kapsamı farklılıklar göstermiştir. Çok sayıda medya kuruluşu aleyhine davalar açılmış, çevrimiçi yayınlanan bireylere yönelik karalayıcı haberler kaldırılmış ya da anonim hale getirilmiştir. Örneğin; İspanya Yüksek Mahkemesi 2015 yılında verdiği bir kararda, İspanya’daki bir gazetenin 1985 yılında hüküm giymiş

³³ Allegri, “The Right to be Forgotten,” 238.

³⁴ Bundesverfassungsgericht, Census Act, BVerfGE 65, 1, 15.12.1983, Erişim Tarihi: 4 Ağustos 2023, https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/EN/1983/12/rs19831215_1bvr020983en.html.

³⁵ Council of Europe, 8691/79 Başvuru Numaralı, 02.08.1984 tarihli Malone v. The United Kingdom Kararı, Erişim Tarihi: 4 Ağustos 2023, <https://www.bailii.org/eu/cases/ECHR/1984/10.html>.

³⁶ Soysal, “Unutulma Hakkı,” 50, 51.

iki kişinin adının yer aldığı bir haberin erişiminin engellenmesine yönelik teknik önlemler uygulanmasına karar vermiştir.³⁷

Unutulma hakkı, doğrudan kişisel verilerin korunması ile bağlantılı olduğundan buna ilişkin yapılan hukuki düzenlemeler özel hayatın gizliliği hakkını da güçlendirmektedir.³⁸ AİHM tarafından verilen ML ve WW - Almanya kararında, internet arşivlerinde başvuran bireylerin ceza mahkumiyetine ilişkin haberlerin yer aldığı içeriklerin kaldırılmasına yönelik unutulma hakkı konusunda kapsamlı değerlendirmeler yapılmıştır.³⁹ Alman Federal Mahkemesi tarafından toplumun ilgili haberlere ulaşabilmesi için içeriklerin kaldırılmaması yönünde verilmiş olan karara karşı AİHM, yayımlanan haberlerin bireylerin kişilik haklarına zarar verme amaçlı oluşturulmadığını, haberlere erişimi sağlayan arama motoruna başvuruda bulunulmadığını ve içeriklerin toplumun haber alması amacıyla paylaşıldığını belirterek AİHS'in 8. maddesinin ihlalini oluşturacak bir durumun olmadığına kanaat getirmiştir.⁴⁰

Amerika Birleşik Devletleri'nde ise, unutulma hakkına ilişkin tartışmalar genellikle sabıka kayıtları üzerinde şekillenmektedir. Kolluk kuvvetleri için sabıka kaydı verileri, soruşturmanın doğru sonuçlanması ve güvenli bir toplum oluşturmak için önemlidir. Daha önce bir suçtan hüküm giymiş kişilerle ilgili sabıka kaydı verilerinin korunmasına ilişkin

³⁷ Connolly, "The Right To Erasure," 60.

³⁸ Çelik, "Unutulma Hakkı," 391.

³⁹ Mehmet Bedii Kaya, Unutulma Hakkı: AİHM'in Unutulma Hakkına Yaklaşımı AİHM M.L. ve W.W. v. Almanya Kararının İncelenmesi, 2, Erişim Tarihi: 4 Ağustos 2023, <https://www.mbkaya.com/hukuk/unutulma-hakki-aihm-insan-haklari-hukuku.pdf>

⁴⁰ AİHM, 60798/10 ve 65599/10 Başvuru Numaralı, 28.06.2018 tarihli ML. and WW v. Germany Kararı, <https://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/docx/pdf?library=ECHR&id=001-183947&filename=CASE%20OF%20M.L.%20AND%20W.W.%20v.%20GERMANY>, Erişim Tarihi: 5 Ağustos 2023.

düzenlemeler, kişisel verilerin kullanımıyla ilgili rahatsızlık ve mahremiyet hakkına ilişkin düzenlemeler doğrultusunda sürekli olarak güncellenmelidir. Yapay zeka, makine öğrenimi, yüz tanıma ve tahmine dayalı algoritmalar, devletin izleme, gözetleme ve kayıt tutma uygulamalarına giderek daha fazla dahil edilmektedir. Dijital olarak elde edilmiş bilgilerle, yapay zeka kullanılarak, hakim ya da jüri değerlendirmesine gerek olmadan makine öğrenimiyle elde edilmiş verilerle hüküm verilmesine yönelik özellikle ABD’de yapılan çalışmalar, unutulma hakkı göz önünde bulundurulduğunda temel insan haklarına ilişkin yeni çatışmaları da ortaya çıkarma olasılığı barındırmaktadır.⁴¹

V. SOSYAL MEDYA İÇERİKLERİNE KARŞI UNUTULMA HAKKININ KULLANIMI

Sosyal medya platformlarında her gün milyonlarca kullanıcı farklı içerikler yayınlamaktadır. Çoğu zaman bu içerikler başkalarının içerikleriyle etkileşim kurmak amacıyla yapılan yahut günlük rutinlerin ya da farklı uygulamaların takibinin yapılabildiği eğlenceli faaliyetler olarak karşımıza çıkmaktadır. Pek çok sosyal medya kullanıcısı, kişisel bilgilerinin nasıl ve nerede saklandığından habersizdir. Birçok sosyal medya platform kullanıcılarının bihaber olduğu ve üçüncü kişilerce depolanan kullanıcı verileri, kişilerin itibarı ya da kariyerini etkileyebilecek önemli riskler barındırmaktadır.⁴²

Teknolojiler, onları anlamlandıran kültürlere göre değişkenlik göstermektedir. Moskova’daki bir bilgisayar ile New York’taki bir bilgisayar maddi olarak aynı bilgisayar olsa da farklı kültürlere yerleştirilen teknolojiler farklı anlamlar taşıdığından, farklı kullanım sağlamakta ve farklı beklentileri

⁴¹ Sarah Esther Lageson, *Digital Punishment Privacy, Stigma, and the harms of Data-Driven Criminal Justice*, (New York: Oxford University Press, 2020), 183 - 186.

⁴² Shuzhe Yang, Anabel Quan-Haase, Kai Rannenberg, “The Changing Public Sphere on Twitter: Network Structure, Elites and Topics of the #righttobeforgotten,” *New Media & Society*, (2016): 2.

karşılacaktır. Dolayısıyla çeşitli kültürlere hitap edebilmenin yolu, teknolojilerin ülkeye özgü sürümlerinin tasarlanmasıyla mümkündür.⁴³ Sosyal medya platformlarında paylaşılan içeriklerin kaldırılması amacıyla bireylere tanınan unutulma hakkı, bir ülkede bireyin temel hakkı olduğu düşüncesiyle kabul edilebilirken diğer ülkede bu istek garip karşılanabilmektedir. Yakın zamanda Twitter/X⁴⁴ tarafından, bir sivil toplum kuruluşu olan Dijital Nefretle Mücadele Merkezi'ne (Center for Countering Dijital Hate - CCDH) karşı Twitter/X'da kullanıcıların ifade özgürlüğünü ve açık tartışma ortamını engellemeye çalıştığı iddiasıyla dava açılmıştır.⁴⁵ Söz konusu dava sonucu ve sonuca ulaşmak için yapılan değerlendirmelerin önemli olacağı ve kararın emsal teşkil edebileceği değerlendirilmektedir.

Bireylerin unutulmak için pek çok zorlukla da mücadele etmesi gerekliliği, çoğu zaman içeriğin paylaşıldığı platformun sağlayıcısının getirdiği sınırlamalar, unutulma hakkına ilişkin mücadelenin başlamadan sona ermesi ile sonuçlanmaktadır. Örneğin; sosyal ağ olarak nitelendirilen sosyal medya

⁴³ Meg Leta Jones, *CTRL+Z*, (New York and London: New York University Press, 2018), 18.

⁴⁴ Sosyal medya platformlarından Twitter, bilgi alışverişi ve güncel konuların tartışılması açısından farklı özellikleri bir bütün olarak kullanıcılara sağladığından diğer sosyal medya platformlarına göre daha popüler görünmektedir. Örneğin; bir tweet ya da bir hesap gizli seçeneği tercih edilmediği sürece tüm tweetler herkes tarafından görülebilmekte, Twitter uygulamasına özgü hashtag'ler sınırlandırılmış gruplar oluşturmaya gerek olmadan bir konunun tartışılmasını kolaylaştırılabilmekte, retweet işlevi ile bilgiler hızlı ve herhangi bir çabaya gerek olmadan yayılabilmekte ve kullanıcılar arasından karşılıklı ilişki kurulmasına gerek olmadan bilgi yayılımının kolayca akışına devam etmesi vb. sebepler uygulamanın etki alanını her geçen gün genişletmektedir. Yang ve diğerleri,, #righttobeforgotten, 4.

⁴⁵ Yeni adı X olarak belirlenen Twitter'ın, Dijital Nefretle Mücadele Merkezi'ne açtığı dava hakkında Bkz. https://www.ntv.com.tr/teknoloji/twitter-dijital-nefretle-mucadele-merkezine-dava-acti,uHCJ-0e_cU2PGxB2OoNPdQ , Erişim Tarihi: 5 Ağustos 2023.

platformlarında yahut sosyal ağ sağlayıcı niteliğini haiz olmayan daha küçük sosyal medya platformlarında yer alan etiketlenmiş fotoğraflarını silmek isteyen bir kişi, fotoğraflar başkası tarafından yüklendiğinde bu fotoğrafları silememektedir. Veri sahipleri sosyal medyada etiketlendiği fotoğrafının sosyal medya platformu tarafından silinmesi talebine ilişkin prosedürleri bulma konusundaki zorluklar yaşamaktadır. Zira sosyal medya platformları unutulma hakkı kapsamında veri sahibinin talebi üzerine ilgili içeriğin silinmesini kolaylaştırıcı tasarımlar sunmamaktadır. Son seçenek olarak veri sahibi fotoğraf yükleyiciyle iletişim kurarak talepte bulunmanın bir yolu olmaması gerçekliğiyle karşılaşılabilmektedir. Bu kadar zorlukla karşılaşan hak sahibi, hakkını aramaktan vazgeçerek süreci sonlandırabilmektedir.⁴⁶

Verilerin silinmesini talep etme hakkı ile toplumun bilgi alma hakkının kamu yararı sağlaması arasındaki ilişki düşünüldüğünde, kişinin ve toplumun çatışan çıkarlarının uzlaştırılması gereklidir. Bu çatışan çıkarların dengelenmesi, toplumun tüm paydaşlarınca görev edinilmelidir. Bireylerin unutulma hakkına yönelik taleplerinin azaltılması için kişisel verilerin özensizce işlenmesi yerine, işleme süreçlerinde daha duyarlı davranılmalıdır. Böylece, internette bilgilerin gerektiği kadar yer alması, zahmetli olan silme faaliyetlerinin azalmasına yardımcı olacaktır.⁴⁷

İnsanlar, sosyal medya aracılığıyla başkalarının görüşlerini kolayca öğrenebildikleri için bu görüşlerden de kolayca etkilenebilmektedir. Bir süre sonra, kullanıcılara sosyal çevrelerinden çevrimiçi içeriklerinin gözden geçirilmesi ya da silinmesine yönelik teklifler geldiğinde, kullanıcılar başkalarının görüşlerini içeren kişisel verileri yükleme konusunda daha temkinli davranarak yükledikleri içerikleri gözden geçirmekte

⁴⁶ Kwak, "Forgotten Online," 31.

⁴⁷ Nicolai Culik ve Christian Döpke, "About Forgetting and Being Forgotten," İç. *Big Data in Context Legal, Social and Technological Insights*, Ed. Thomas Hoeren, Barbara Kolany-Raiser. (Cham: Springer: 2017), 24 ve 26.

ya da silebilmektedir. Dolayısıyla unutulma hakkı doğrultusunda bireylerin bu tür düşünce değişikliklerini gerçekleştirebilmelerine olanak sağlayan fırsatlar sunulması önem arz etmektedir.⁴⁸

Öte yandan, kültürel, sanatsal, bilimsel değerlerin korunması ya da anayasal düzeyde bilgi edinme hakkı doğrultusunda arşivlerin saklanması gerekliliğinin unutulma hakkı ile ilişkisinin de formüle edilmesi gereklidir. Kültürel, sanatsal, bilimsel değere sahip eserlerin sahiplerinin kendi eserlerinin yok edilmesini istemelerine rağmen belki de unutulma hakkı hiçe sayılarak bu isteklerin yerine getirilmediği görülmektedir. Örneğin; Franz Kafka'nın yayınlanmasını istemediği eserler, bu kadar açık olan isteğine rağmen yayınlanmıştır.⁴⁹ Bu durum kamu yararı ile kişinin haklarının çatışması durumunda her somut olayda farklı değerlendirme yapıldığını göstermektedir.

AB üyesi ülkelerde, unutulma hakkı ve veri işlemenin nasıl tezahür etmesi gerektiğine dair önemli eksiklikler bulunmaktadır. Toplumun ve kanun koyucuların, veri koruma etki ve uygunluk değerlendirmelerinde bulunarak ve sektörler arası bilgi alışverişi yaparak, unutulma hakkına ilişkin ortaya çıkan zorlukların üstesinden gelebilmek için yapısal mekanizmalar oluşturmaları şarttır. Aksi halde yargıçların unutulma hakkına ilişkin boşluklarla karşılaşmaya devam etmesi kaçınılmaz gözükmektedir.⁵⁰ Bununla birlikte, unutulma hakkına ilişkin yargı sınırlarının belirlenmesi giderek artan bir sorun oluşturmaktadır. AB perspektifinden bakıldığında, AB temel haklarının ülke dışında uygulanması, tam ve etkili bir koruma sağlamanın en garanti yolu olarak görülmektedir.

⁴⁸ Kwak, "Forgotten Online," 31.

⁴⁹ Ctvrtník, *Archives and Records Privacy*, 123.

⁵⁰ Oskar Josef Gstrein, "The Right to be Forgotten in 2022: Luxembourg Judges Keep Surfing the Legislative Void," 6, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4309524, ssrn.com.
Erişim Tarihi: 6 Ağustos 2023.

Bununla birlikte, unutulma hakkını düzenleyen GDPR'ın AB sınırlarının ötesine uzanması, uluslararası kurallar ve küresel çeşitliliğe saygı ilkeleriyle çatışan bir dizi zorluğu da beraberinde getirmektedir. ABAD'ın unutulma hakkına ilişkin karşılaştığı zorluklar yalnızca Avrupa'ya özgü değildir. Dünyadaki pek çok ülkenin yargı makamları, dijital hakların sınır ötesinde nasıl korunacağı ikilemiyle karşı karşıya kalmaktadır. Bu bağlamda, devletler, ulusötesi veri koruma standartlarını destekleyen ortak uluslararası hukuk çerçeveleri geliştirmeye çalışmalıdır. Bu nedenle, unutulma hakkına ilişkin karşılıklı olarak kabul edilebilir gerekçelerin ana hatlarını belirlemek de dahil olmak üzere, dijital mahremiyetin korunması için ulusötesi kurallar geliştirmek, mahremiyetin dijital çağda da korunan bir hak olarak kalmasını sağlamak için ileriye dönük en iyi yol olacaktır.⁵¹

Unutulma hakkının mevcut düzenlenen haliyle, veri korumanın iyileştirilmesine katkı sağlayamayacağı dile getirilmektedir. Unutulma hakkı kavramının belirsiz niteliği buna yönelik endişeleri artırmaktadır. Bir başka deyişle, unutulma hakkının asıl amacının daha net bir şekilde resmedilmesi gereklidir.⁵² Her ne kadar son yıllarda yargı makamları ve ABAD tarafından çok sayıda karar verilse de her somut olay özelinde farklı değerlendirmeler olduğundan daha kapsamlı ve dünya genelinde kabul görececek anlaşmalarda veya ülkelerin anayasal hükümlerinde temel insan hakları arasında yer alacak unutulma hakkı düzenlemesine yer verilmesi önemlidir.

Mevzuat düzenlemelerinin iyileştirilmesinin yanı sıra unutulma hakkının kullanımı konusunda, interneti kullananlar tarafından elde edilen fayda ve zararın da ayrıca gözetilmesi ve

⁵¹ Federico Fabbrini ve Edoardo Celeste, "The The Right to Be Forgotten in the Digital Age: The Challenges of Data Protection Beyond Borders," *German Law Journal*, no.21 (2020): 65.

⁵² Rolf H. Weber, "The Right to Be Forgotten, More Than a Pandora's Box?" *JIPITEC* no.2 (2011): 128.

kişinin zarar görme riskinin regülasyon teknolojileri geliştirilerek önceden orantısal olarak tespitinin sağlanması gerekmektedir.

Google'ın kullanıcılara sunduğu kelime önerileri, arama yapanları belirli kelimeleri kullanmaya yöneltmektedir. Bu durum, arama motorundaki konuşmaların hangi konularda olduğunu ve bu konuşmaların hangi bilgilerle yönlendirildiğinin daraltılması ihtimalini ortaya çıkarmaktadır. Google, Otomatik Tamamlama İşlevi⁵³ gibi bireylerin hayatlarını kolaylaştırmak adı altında uyguladığı teknolojiler ve uzun yıllardır süregelen kitlesel bağımlılığı sayesinde, küresel ölçekte bireylerin iradelerini kısıtlayarak yönlendirmede bulunmaktadır. Örneğin; Google arama motoru, kullanıcıları "belgesiz" kelimesi yerine, "yasadışı" kelimesine yönlendirebilmektedir. Bu durum göçmenlik tartışmalarında olumsuz yansımaları neden olmaktadır. Ayrıca belirli kelimelerin ya da ifadelerin tekrar tekrar kullanıcıların karşısına çıkarılması, bireylerin belirli konuları nasıl araştırdığını, öğrendiğini ya da tartıştığını etkileme potansiyeline sahiptir.⁵⁴ 2011 yılında Milano Bölge Mahkemesi, Google'ın otomatik olarak tamamlama önerileri sunarak, davacının adının yanında önerilen dolandırıcı ya da sahtekar şeklindeki arama sonuçlarının silinmesine yönelik talebini incelemiştir. Buna göre Mahkeme, Google aramalarında böyle bir arama sonucu ile karşılaşan davacının onur ve itibarının zedelendiğine hükmetmiştir. Mahkeme, her ne kadar arama önerilerinin iyi ve

⁵³ Otomatik Tamamlama İşlevi, Google'da yapılan aramaların hızlı bir şekilde yapılmasını sağlayarak, zaman kaybını önleyen tahminlerde bulunmaktadır. Erişim Tarihi: 6 Ağustos 2023. <https://support.google.com/websearch/answer/7368877?hl=tr#:~:text=Otomatik%20tamamlama%2C%20Google%20Arama'da,etmelerine%20yard%C4%B1mc%C4%B1%20olan%20tahminler%20olu%C5%9Fturur.>

⁵⁴ Sarah Muñoz-Bates, "Instant Results with Lingering Effects: How Google Can Bias Our Social Conversations," *The 16th Annual Meeting of the Association of Internet Researchers*, Erişim Tarihi: 6 Ağustos 2023, <https://spir.aoir.org/ojs/index.php/spir/article/view/8674/6902>.

kötü arasında ayırım yapmayan tarafsız bir algoritmaya dayandığını kabul etmiş olsa da, Google'ın sunacağı bilgilerin "otomatik tamamlama işlevinin" bir içerik sağlayıcının karakteristik işlevlerini yerine getirdiği kabul edilse de; Google'ın, otomatik tamamlama işlevinin sunduğu önerileri ortalama bireysel kullanıcıların doğru gerçeklerden ayırt edemeyeceği değerlendirilmiştir. Bu nedenle mahkeme, Google'ın otomatik tamamlama işlevi ile otomatik şekilde tamamlanan iftira niteliğindeki sonuçlar ortaya çıkaran önerilerden sorumluluğunun olması gerektiğine karar vermiştir.⁵⁵

Diğer yandan, arama motorlarının unutulma hakkı kapsamındaki ihlallerden dolayı cezalarla karşılaşma olasılığı, arama motorlarına ulaşan her türlü silme talebinin kabul edilmesi sonucunu doğurarak, bilgi edinme hakkı doğrultusundaki talepleri zorlaştırabilmektedir. İnternet ağı üzerinden oluşturulan etkiye cevap veren kullanıcı sayısı arttıkça, interneti kullananların elde ettikleri fayda da artış göstermektedir. Örneğin; bir gazete daha az haber yayınladığında, okuyucular başka bir gazete satın almaya başlayacak ve okuyucu sayısıyla karlılıklarını artıran reklam şirketleri de az haber veren gazeteden uzaklaşacaktır. Aynı şekilde arama motorları ya da sosyal medya platformları, unutulma hakkına ilişkin talepleri sıklıkla kabul ettiğinde, platformda yer alan bilgiler azalacak, kullanıcılar da başka bir arama motoruna yönelecektir. Böylelikle, içerik sağlayıcılar da platformdan uzaklaştığında platform değer kaybedecektir. Diğer taraftan, arama motorları unutulma hakkına yönelik talepleri kabul etmediğinde, yüksek dava masrafları ve itibarlarının zarar görmesi gerçekliğiyle karşı karşıya

⁵⁵ Aurelia Tamò, Damian George, "Oblivion, Erasure and Forgetting in the Digital Age," *JIPITEC*, no.5 (2014): 81, 82.

kalabilecektir.⁵⁶ Söz konusu durum, dijital ortamda paylaşılan içeriklere karşı unutulma hakkının kullanımı konusunda, toplum ve içeriğin paylaşıldığı dijital ortama sağlanan fayda ve zarar arasında denge gözetilmesinin önemini gözler önüne sermektedir.

IV. META THREADS UYGULAMASI

Meta Threads, Amerikan teknoloji şirketi olan Meta Platforms'un oluşturduğu yeni bir sosyal medya platformu olarak tanımlanabilir. Söz konusu platform, Twitter/X sosyal medya platformuna benzer şekilde tasarlanmıştır. Gerek Twitter/X gerekse Meta Threads platformlarında hesap oluşturan kullanıcıların metin, resim veya video şeklinde içerik paylaşımları ve paylaşılan bu tür içerikleri görüntüleyebilmeleri mümkündür. Ayrıca kullanıcıların paylaşılan içeriklerle etkileşim kurabilmeleri de mümkündür. Etkileşim bir kullanıcının paylaşmış olduğu metin yahut görüntü şeklindeki içeriğin bir başka kullanıcı tarafından beğenilmesi veya yorumlanması şeklinde olabilir. Bu durumda içerik, paylaşımı yapan kullanıcı hesabında kalmakta ancak başka kullanıcılar tarafından ilgili içerikle etkileşim söz konusu olmaktadır. Diğer taraftan içeriği Meta Threads platformuna sunan kullanıcı hesabından başka diğer kullanıcıların kendi hesaplarında paylaşımlarına da imkan tanınmıştır. Bu durumda içerikle etkileşime giren kullanıcıların söz konusu içeriği kendi hesaplarında da paylaşarak daha fazla kullanıcının etkileşimine açmaları söz konusu olmaktadır.

Meta Threads uygulaması her ne kadar sunduğu hizmet bağlamında Twitter/X sosyal medya platformuna benzerlik gösterse de hem Twitter/X'ten hem de diğer tüm sosyal medya platformlarından yahut 5651 sayılı Kanun bağlamınca internet aktörlerinden olan sosyal ağ sağlayıcılardan ayrılan önemli

⁵⁶ Stefania Alessi, "Eternal Sunshine: The Right to Be Forgotten in the European Union After the 2016 General Data Protection Regulation," *Emory International Law Review* 32, no: 1 (2017): 168, 169.

özellikler barındırmaktadır. Meta Threads'ın diğer platformlardan ayrılan özellikleri başka bir sosyal ağ platformuna bitişik çalışması, hesap oluşturulduktan sonra bitişik çalıştığı sosyal medya platformu olan Instagram hesabı kapatılmadan Meta Threads hesabının kapatılamaması gibi nevi şahsına münhasır özelliklerdir. Meta Threads uygulamasının bu şekilde mübadili sosyal medya platformlarından ayrılan özelliklerinin analiz edilerek unutulma hakkı bağlamında KVKK'nın ilgili maddelerine aykırılık oluşturup oluşturulmadığının ve Meta Threads uygulamasındaki paylaşımlarla etkileşime girme yöntemlerinin ceza hukuku bağlamında değerlendirilmesi önem arz etmektedir.

A. Meta Threads veya Twitter/X'da İçerik Paylaşım Yöntemlerinin Zararın Belirlenmesine Etkisi

Twitter/X platformunun kendi resmi web sitesinde "Twitter/X, olup bitenler ve insanların şu anda hakkında konuştukları şeydir" olarak Twitter/X'i tanımlamıştır. Twitter/X, kitle iletişim araçlarını içeren teknolojik bir eser olarak tanımlanabildiği gibi toplumun daha önce hayal bile edilemeyecek şekillerde bağlanabileceği ve bağlanmaya başladığı bir mekanizma olarak görülmektedir.⁵⁷ Bu platformda bireysel kullanıcılar, kişisel alaka düzeyine dayalı olarak ve belirli bir kitleyi göz önünde bulundurarak paylaşacakları ve etkileşimde bulunacakları içeriği seçerek "kişisel kamu"lar oluşturmaktadır.⁵⁸

Bir zamanlar gizli tutulan bilgiler, Twitter/X'in sağladığı imkanlar kullanılarak kamuya -ki burada kamu yalnızca o bilgiyi paylaşan kullanıcının ülkesiyle sınırlı olmayıp, kullanıcıyı takip eden hesapların bulunduğu tüm ülkeleri kapsamaktadır- açık hale gelmektedir.⁵⁹ Burada kişilerin

⁵⁷ Katrin Weller, Axel Bruns, Jean Burgess, Merja Mahrt ve Cornelius Puschmann. *Twitter and Society*, (New York: Peter Lang, 2014), 135.

⁵⁸ Weller ve diğerleri, *Twitter and Society*, 135.

⁵⁹ Weller ve diğerleri, *Twitter and Society*, 135.

sundukları içeriklerle paylaşma kararı aldıkları verileri gizli olması yerine kamuya açık hale getirmeyi tercih ettikleri bilgileridir. Kişiler verilerini kamuya sunma kararı alırken birden fazla yöntem içerisinde kamuya sunacağı veriler için hangi yöntemi seçeceklerine karar verme özgürlüğünü haizdir. Twitter/X'te kamuya sunulmak istenilen içerik için kullanılacak yöntemler, bilginin paylaşılacağı sosyal çevrenin büyüklüğü dikkate alınarak belirlenebilir. Nitekim Twitter/X içerisindeki sosyal ağlar makro, mezo ve mikro düzeyde gruplandırılabilir. Twitter/X kullanıcıları, Twitter/X'in sosyal ağ platformu olarak içerik paylaşımında sunduğu hashtag metodunu hashtag olarak belirlenen konulara girmek için kullanmaktadır. Hashtag kullanılarak yapılan içerik paylaşımında kullanıcı makro düzeyde grup tarafından paylaştığı içeriğin görüntülenmesini amaçlamaktadır. Bir başka ifadeyle hashtag yöntemi kullanılarak yapılan içerik paylaşımı kullanıcının belirli konulara girmek için tercih ettiği bir yöntemdir. Hashtag paylaşılan içeriğin kitleleşme potansiyelini artırmaktadır. Bu şekilde içeriğe erişen kitlenin artması, paylaşılan içerikte benimsenen fikrin etki alanını artmaktadır.⁶⁰

Kullanıcının takipçi ağları geliştirmek şeklinde mezo düzeyde kişilerin erişimine sunduğu paylaşımları olabileceği gibi Twitter/X'in sunduğu mesaj gönderimi yöntemi ile doğrudan mesajlar şeklinde yahut paylaşılan içeriğe verilen yanıtlar şeklinde mikro düzeyde kullanıcıya sunduğu paylaşımları olabilmektedir. Burada mikro düzeyde kullanıcının erişimine sunulan veriler düşünüldüğünde doğrudan mesajlar veya içeriğe yapılan yanıtlama yöntemi daha kişilerarası ve daha özel ilişkilere sahip olmak için kullanılmaktadır.⁶¹ Sonuç itibarıyla Twitter/X, kullanıcının veri paylaşımında başkalarının

⁶⁰ Ayşe Kalav ve Aliye Fırat, "Amerikan Sosyal Medyasında Göçmen Karşıtlığı ve Dijital Nefret Söylemi: Twitter Özelinde Bir İnceleme," *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 22 (2017): 2220

⁶¹ Weller ve diğerleri, *Twitter and Society*, 135.

eylemlerini gözlemleyebildiği ve amaçlanan kamusalite veya özelliğe dayalı olarak hangi içeriğin mikro, mezo veya makro düzeyde şeklinde ne ölçüde kamusalılaşacağına ve hangi mekanizmalarla gönderileceğine karar verebildiği bir sosyal ağdır.⁶²

Twitter/X'in kullanıcılarına sunduğu şekilde Meta Threads uygulaması da kullanıcılarına gönderileri doğrudan kendi akışlarında beğenme, yanıtlanma veya yeniden yayınlama yöntemlerini kullanarak paylaşım yapma ortamı sunmaktadır.⁶³ Ancak Meta Threads uygulamasında hashtag'ler çalışmamaktadır. Bir başka ifadeyle kullanıcının hashtag ile paylaştığı bir içerik başlıkta yahut yorumda normal metin olarak görünmektedir.⁶⁴ Hashtag kullanılarak paylaşılan bir içerik, akışta normal metin olarak görünmekte hashtag'li bir paylaşım Twitter/X'da olduğu şekilde diğer kullanıcılarla etkileşime girmemektedir.⁶⁵ Bu nedenle Meta Threads üzerinden yapılan veri paylaşımlarında Twitter/X'te olduğu gibi hashtag yöntemi kullanılarak bir makro düzeyde kullanıcıya sunma işlemi söz konusu değildir.

Kullanıcı paylaştığı içeriğe yapılacak erişim sayısını planlayarak paylaşım metodu belirleyebilmektedir. Bununla birlikte içeriğe erişim her zaman kullanıcının metodu doğrultusunda planladığı sayıda olmayabilir. Kullanıcının makro düzeyde erişim planlamayıp mezo düzeyde erişim planlayarak yaptığı standart bir paylaşım viral olarak makro düzeyde erişime ulaşabilir. Bu durumda paylaşım yapılırken kullanıcının seçtiği yöntem paylaşımına erişecek kullanıcı

⁶² Weller ve diğerleri, *Twitter and Society*, 135, 136.

⁶³ Sam Harby, *Do Hashtags work on Threads? Explained*, Erişim Tarihi: 20 Temmuz 2023. <https://www.downtimebros.com/do-hashtags-work-on-threads-explained/>.

⁶⁴ Louise Myers, *Do Hashtags Work on Threads? New App Is Missing Something*. Erişim Tarihi: 20 Temmuz 2023. <https://louisem.com/459108/hashtags-on-threads>.

⁶⁵ Harby, *Do Hashtags work on Threads? Explained*.

sayısının belirlenmesinde etkili olmakla birlikte bu etki kesin değildir. Kullanılan yöntemden bağımsız olarak içeriğin özelliklerine ve toplum tercihlerine göre içeriğe erişim paylaşımının tercihinden fazla veya eksik olabilir. Bu nedenle yapılan paylaşımdan ötürü herhangi bir hukuka aykırılık yahut zarar oluşması halinde paylaşım yapıldığındaki metot önemli olmakla birlikte zararı belirlemede tek etken değildir. Metoda göre mezo bir kitleye erişim sağlamayı amaçlayan bir kullanıcının yaptığı hukuka aykırı paylaşım makro düzeyde kitle tarafından erişilmiş ise mağdurun gördüğü zarar mezo değil makro düzeyde olacaktır. Bundan dolayı zararın tazmininde paylaşım yapanın kullandığı metot dikkate alınabilmekle birlikte zararın belirlenmesinde temel dayanak içeriğe yapılan erişim miktarı olmalıdır.

B. Meta Threads Uygulamasının Instagram Uygulamasına Bitişik Çalışmasının KVKK Kapsamında Değerlendirilmesi

Meta Threads platformu, Instagram ile yakından bağlantılı şekilde çalışmaktadır. Uygulama her ne kadar başka bir sosyal ağ platformu olan Instagram ile bağlantılı çalışmakta ise de Instagram'ın haiz olduğu bazı özellikleri taşımamaktadır. Örneğin Meta Threads platformu Instagram gibi masaüstünden kullanıma uygun değildir.⁶⁶ Bununla birlikte Meta Threads'ın Instagram ile bağlantılı çalışması; yeni kullanıcı hesabı açılmasından mevcut hesabın kapatılmasına kadar geçen süreçte diğer sosyal medya hesaplarından ayrılan ve KVKK'ye aykırı olan uygulamalara neden olabilmektedir. Meta Threads'ın Instagram'a bitişik çalışması sonucu Meta Threads hesabının kapatılabilmesi için Instagram hesabının kapatılmasının şart olmasının KVKK 4. maddesi ve 11. Maddesi başta olmak üzere ilgili maddelerine aykırılık oluşturup oluşturmadığı değerlendirilmelidir.

⁶⁶ Jitendra Soni, *How to Use the Threads App Explained: Making Posts, Sharing, & More*, Erişim Tarihi: 20 Temmuz 2023. <https://www.dexerto.com/tech/how-to-use-the-threads-app-explained-making-posts-sharing-more-2201588/>.

Meta Threads uygulaması ilk olarak kullanılmak üzere açıldığında uygulamanın yüklendiği telefonda açık olan bir Instagram hesabının bulunması durumunda Meta Threads otomatik olarak o Instagram hesabındaki kimlik bilgilerini kullanmaktadır. Hesap oluşturma sırasında kullanıcının ilk karşılaştığı durum, mevcut Instagram hesabıyla giriş yapma halidir. Meta Threads uygulaması kullanıcının karşısına birden fazla seçenek sunarak bu seçeneklerden biri olarak Instagram hesabıyla giriş yapılması seçeneğinin çıkarılması kullanıcının hür iradesiyle seçim yapmasına olanak tanıyacaktır. Ancak mevcut Meta Threads uygulaması, kullanıcıyı yönlendirecek şekilde cihazda açık olan Instagram hesabıyla giriş yapmasını sağlamak üzere tasarlanmıştır. Farklı bir hesap kullanmak isteyen kullanıcının ek çaba sarf ederek ekranın alt kısmındaki "Hesap değiştir" seçeneğine tıklayarak ilgili adımları takip etmesi gerekmektedir.⁶⁷ Bu şekilde kullanıcılara her ne kadar seçenek sunularak hür iradeleriyle ya mevcut Instagram kullanıcı kimlik bilgileriyle yahut hesap değiştirerek başka bir Instagram kullanıcı kimlik bilgileriyle Meta Threads oturumu açma imkanı tanınıyor gibi görünse de kullanıcılara doğrudan sunulan durum mevcut Instagram hesap bilgilerinin kullanılmasıdır. Kullanıcılar, kendilerine eşit şekilde sunulan seçenekler arasından birini hür iradeleriyle seçmemektedir. Aksine kullanıcılar, kendilerine sunulan mevcut Instagram hesabıyla Meta Threads hesabı oluşturmaya yönlendirilmektedir. Farklı bir hesap kullanarak Meta Threads oturumu açmak için kullanıcılara ekran altındaki "Hesap değiştir" seçeneğini bularak ona tıklama külfeti yüklenmiştir.

Meta Threads uygulamasını açacak olan kullanıcının bu uygulamanın bitişik çalışacağı Instagram hesabını seçtikten sonra profil ayrıntılarını onaylaması gerekmektedir. Kullanıcının Meta Threads uygulamasındaki adı, Meta Threads tarafından Instagram adının alınması suretiyle

⁶⁷ Soni, *How to Use the Threads App Explained: Making Posts, Sharing, & More.*

oluşturulmaktadır. Farklı bir sosyal medya platformu olan Meta Threads hesabında Instagram profilinden ayrı bir kullanıcı adı oluşturulması mümkün değildir. Meta Threads uygulamasında kullanıcı adının değiştirilebilmesi için uygulama açılırken kullanılmış olan Instagram hesabındaki kullanıcı adının değiştirilmesi gerekmektedir. Bunlardan başka uygulamada Meta Threads kullanıcısının kişisel verilerini, web sitesini ve diğer sosyal medya hesap bağlantılarını girebileceği kısımlar bulunmakta, kullanıcı bunları bizzat doldurabileceği gibi "Instagram'dan İçe Aktar" seçeneğine tıklayarak bu bilgileri doğrudan Instagram'dan otomatik olarak doldurulmasını da sağlayabilmektedir. Bu seçeneğin işaretlenmesi durumunda kullanıcının Instagram profilindeki resmi Meta Threads fotoğraf görüntüsü olacaktır. Meta Threads kullanıcısı sonradan kişisel verilerini, web sitesini ve diğer sosyal medya hesap bağlantılarını ve fotoğrafını "Profili Düzenle" düğmesini tıklayarak değiştirebilse bile Meta Threads profil ismi Instagram hesabındakiyle aynı kalmakta ve uygulama hiçbir şekilde profil adının değiştirilmesine izin vermemektedir.⁶⁸

"Devam et" butonu tıklandığında Meta Threads üzerinde yapılan paylaşımların tüm Meta Threads kullanıcılarının erişimine açıldığı ve tüm kullanıcıların paylaşılan içerikle etkileşime girebildiği "Kamuya Açık/Public" seçeneği yahut sadece onaylı takipçilerin içeriği görüp paylaşabildiği veya içerikle etkileşimde bulunabildiği "Özel/Private" seçeneği seçilebilmektedir. Bu şekilde uygulama üzerinde en fazla 500 karakterlik metinler paylaşılabilirdiği gibi metinsel bir gönderiye resim veya video eklenmesi de mümkündür. Yapılan paylaşımlarla ilgili önemli olan husus; bir kez gönderi paylaşıldıktan sonra bu içeriğin düzenlenememesidir. Meta Threads üzerinde paylaşılan gönderinin yayımlandıktan sonra gönderiye kimlerin yanıt verebileceği sınırlanabilmekte yahut gönderiye dair beğeni sayısı gizlenebilmektedir. Ancak gönderi

⁶⁸ Soni, *How to Use the Threads App Explained: Making Posts, Sharing, & More.*

paylaşıldıktan sonra düzeltilmesi mümkün değildir.⁶⁹ Bu durumda hakaret yahut tehdit gibi suç teşkil eden bir içerik yahut kişilik haklarını ihlal eden bir gönderi paylaşıldıktan sonra paylaşımı yapan kişiye, düzeltme yaparak metin içerisinde hakaret yahut tehdit oluşturan kısımları veya kişilik haklarına zarar veren kısımları çıkarma olanağı sunulmamaktadır. Bu durum hukuka aykırılıkların giderilmesini sağlayabilecekken Meta Threads platformunun hukuka aykırılıkları önleyici mekanizmalar kurmaya yaklaşmadığı yönünde değerlendirilmektedir.

Meta Threads ayrı bir uygulama olmakla birlikte Instagram'a bitişik çalışması nedeniyle profil isminin kullanıcının Instagram hesabındaki adıyla aynı kalması ve Meta Threads'in profil ismi değişikliğine izin vermeyecek şekilde tasarlanmış olması, KVKK 11. maddesinde belirtilen veri sahibinin verilerinin düzeltilmesini isteme hakkına aykırılık oluşturduğu şeklinde algılanabilir. Ancak burada KVKK 11. maddesinde veri sahibinin hakları arasında sayılan verilerin düzeltilmesini isteme hakkının sınırsız bir hak olmadığı ve eksik veya yanlış işlenmiş olması koşuluna bağlanmış olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Dolayısıyla veri sahibinin Meta Threads uygulamasındaki isminde değişiklik talep edebilmesi için isminin eksik veya yanlış olması gerekmektedir. Burada temelde sorgulanması gereken durum sosyal medya hesaplarının anonim hesap açmaya elverişli şekilde tasarlanmış olmasıdır. Meta Threads uygulamasının Instagram'dan çektiği ve kullanıcının değiştirme talebinde bulunduğu profil ismi kullanıcının gerçek kimlik ismiyle örtüşmeyebilir. Kullanıcı Instagram hesabındaki ismini yeniden düzenleyerek Meta Threads uygulamasındaki profil isminin değiştirilmesini sağlayabilir. Ancak burada temel problem, kullanıcının Instagram hesabında anonim bir isim kullanmak isterken Meta Threads hesabında kendi kimlik ismini kullanmak istemesi

⁶⁹ Soni, *How to Use the Threads App Explained: Making Posts, Sharing, & More.*

halinde ortaya çıkacaktır. Bu durumda kullanıcının KVKK 11. maddesi uyarınca Instagram'da kendisinin eksik veya yanlış yazdığı ve Meta Threads uygulamasında da aynı şekilde eksik veya yanlış görünen profil isminin düzeltilmesini talep etme hakkının bulunduğu kabul edilmelidir. Zira KVKK 11. maddesinde eksik veya yanlış verilerin düzeltilmesini isteme hakkı, bu eksikliğin veya yanlışlığın veri işleyen tarafından yapılmış olmasına bağlı değildir. Bir başka ifadeyle veri sahibi olan kullanıcı, bizzat kendisinin eksik veya yanlış şekilde işlemiş olduğu verisinin de düzeltilmesini KVKK 11. madde uyarınca talep edebilmelidir. Bu talebin KVKK 13. madde kapsamında veri sorumlusu niteliğini haiz sosyal medya platformu Meta Threads tarafından kabul edilmesi yahut gerekçesini açıklayarak reddedilmesi mümkündür. Talebin kabul edilmesi hâlinde veri sorumlusu Meta Threads'in KVKK 13. maddesi gereği kullanıcının profil ismini düzeltmesi gerekecektir. Ancak Meta Threads'in kullanıcı talebini reddetmesi yahut verdiği cevabın kullanıcı tarafından yetersiz bulunması veya süresi içerisinde hiç cevap vermemesi hâllerinde; kullanıcı, Meta Threads'in cevabını öğrendiği tarihten itibaren 30 gün içinde ve her hâlukarda Meta Threads'e yapmış olduğu değişiklik başvurusundan itibaren 60 gün içinde KVKK 14. maddesine göre Kişisel Verileri Koruma Kurulu'na şikâyette bulunabilecektir. Kurul, kullanıcının şikâyet tarihinden itibaren 60 gün içinde başvuruyu inceleyerek ilgililere cevap verebileceği gibi cevap vermeye debilir. Bu şekilde 60 gün içinde Kurul'un cevap vermemesi durumunda ise kullanıcı talebi reddedilmiş sayılır. Bu durumda KVKK kapsamında gerek Meta Threads'e gerekse Kurul'a yapılan başvurunun sonuçsuz kalması olasılığı bulunmaktadır. Bir başka ifadeyle her ne kadar kişi KVKK 11. maddesi kapsamında eksik veya yanlış olan profil isminin yalnızca Meta Threads uygulaması için düzeltilmesini isteme hakkını haizse de KVKK uyarınca kullanıcının bu istemi yerine getirilmek zorunda değildir.

Instagram şifresinin unutulması yahut kötüniyetli kişilerce ele geçirilmesi durumunda da veri sahibi kullanıcının erişiminin bulunmadığı Instagram hesabından profil ismini değiştirmesi

mümkün olmayacağından kullanıcı, KVKK 11. maddesi uyarınca profil isminin düzeltilmesini isteyebilecektir. Bu durumda önceki örnekten farklı olarak kullanıcının elinde ve tercihinde olmayan bir eksik veya yanlış veri işleme durumu söz konusudur. Bu nedenle gerek veri sorumlusunun gerekse Kurul'un önceki örnekten farklı tavır takınması beklenebilir. Zira bu durumda kullanıcının düzeltme talebini reddederek kullanıcının Meta Threads profil isminin eksik veya yanlış şekilde kalmasını sağlayan Meta Threads, KVKK'nın 4. maddesinde yer alan kişisel verilerin işlenmesindeki temel ilkelerden olan *doğru ve gerektiğinde güncel olma* ilkesini ihlal etmiş olacaktır. Sonuç olarak Instagram erişimini kaybeden kullanıcının Meta Threads profil isminin düzeltilmesi talebinin reddedilmesi durumunda veri sorumlusu Meta Threads kişisel verileri hukuka aykırı işlemiş olacaktır. Bu durumda TCK 135. maddesi gündeme gelecek, ancak veri sorumlusunun tüzel kişi olması durumunda TCK 140. maddesi uygulama alanı bulacaktır. Burada Meta Threads uygulamasının Instagram'a bitişik çalıştığını gerekçe göstererek veri sorumlusunun profil isminin düzeltilmesi talebini reddetmesi halinde haklı bir gerekçesi olduğu kabul edilmemelidir. Nitekim veri sorumlusu KVKK 12. maddesi uyarınca kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek amacıyla uygun güvenlik düzeyini temin etmeye yönelik gerekli her türlü teknik ve idari tedbirleri almak zorundadır. Burada bağlı Instagram hesabına yetkisiz erişimle ilgili olarak da yine veri sorumlusunun KVKK 12. maddesi bağlamında kişisel verilere hukuka aykırı olarak erişilmesini önlemek için her türlü önlemi alma yükümlülüğünü yerine getirip getirmediği de ayrıca bir tartışma konusudur. Siber güvenlik tedbirleri değerlendirilerek somut olayda buna ilişkin inceleme yapılabilir. Ancak her türlü önlemi almasına rağmen yine de Instagram hesabına yetkisiz erişim söz konusu olsa dahi veri sorumlusu bu yükümlülüğünden bağımsız olarak genel ilkeler bağlamında verileri hukuka, dürüstlük kuralına uygun şekilde doğru ve güncel olarak işlemek zorunda olduğundan düzeltme talebini reddedemeyecektir. Reddetmesi

halinde Meta Threads'in hukuka aykırı veri işleme dolayısıyla yaptırma uğraması gündeme gelecektir.

Meta Threads uygulamasının bağlı olduğu Instagram hesabı silinmeksizin Meta Threads uygulamasının silinememesi ancak dondurulabilmesi mümkündür. Bu durum kullanıcının Meta Threads uygulamasında hesap açıp bilgilerini bir kez paylaştıktan sonra bu uygulamayı silmek istediğinde caydırıcı bir etken olarak sunulmaktadır. Zira Instagram hesabını silmek istemeyen kullanıcı, Meta Threads hesabını tutmak zorunda bırakılmaktadır. Burada hesabın dondurulması ile silinmesinin aynı olmadığı da ayrıca vurgulanmalıdır. Nitekim hesabın silinmesiyle birlikte hesaba işlenmiş olan kişisel verilerin de silinmesi söz konusuysen hesabın dondurulması durumunda hesaptaki tüm veriler kullanıcıların kullanımına kapatılmış şekilde muhafaza edilmeye devam edilmektedir. Kullanıcılar açısından pasif durumda kalan bu veriler Meta Threads açısından ise aktif işlenmeye hazır veri setleri şeklinde yer almaya devam etmektedir. Bu durum da KVKK 4. maddesinde yer alan veri işleme ilkelerinden belirli, açık ve meşru amaçlar için işleme, işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma ve ilgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme ilkelerine aykırılık teşkil etmektedir. Zira kullanıcının Meta Threads üzerinde hesap oluştururken onayladığı kullanım koşulları aslında verilerin işlenmesine verdiği rıza⁷⁰ ile ilgilidir. Ortalama makul bir kişinin kullanıcı hesabı açarken verilerinin işlenmesine rıza verdiği ve kullanıcı hesabını silerken ise verilerin işlenmesini artık istemediği, bir başka ifadeyle söz konusu silme davranışıyla rızasını geri çektiği yahut sonlandırdığı kabul edilmelidir. Kişiyi tek başına hesabı silme imkanı tanınmayıp sadece dondurma imkanının tanınması Meta Threads'in kişinin erişimi olan yeni

⁷⁰ Kullanım koşullarında verilen rızanın geçerli bir rıza olup olmadığı tartışması başlı başına bir çalışma konusu olduğundan, konu bütünlüğünün devamlılığı ve çalışmanın bir kitap değil makale olması dolayısıyla başka bir çalışmada incelenmek üzere söz konusu çalışmada ele alınmamıştır.

verileri işlemeye devam etme isteğinin bir sonucudur. Bu şekilde ortalama makul bir kullanıcının silme ile dondurma seçenekleri arasında verilerinin işlenmesi konusunda oluşacak farkı bilmesi beklenemez. Bu bağlamda kullanıcılar, tüketici ile şirket arasındaki bilgi dengesizliği ve güç dengesizliğinden faydalanılarak hesabı dondurmaya yöneltilmektedir. Kullanıcının hür iradesini kullanarak hesabı silmesinin önüne geçilmek üzere Instagram hesabının silinmesi şartının getirilmiş olması, aslında dürüstlük kuralına aykırıdır. Burada Instagram paylaşımlarını ve ağlarını kaybetmeyi göze alamayan hiçbir kullanıcı Meta Threads uygulamasını silemeyecektir. Dolayısıyla Meta Threads, kullanıcıya dondurma seçeneği ile birlikte silme seçeneği (Instagram hesabının silinmesi şartıyla) sunduğunu ve buna rağmen kullanıcının dondurma seçeneğini hür iradesiyle tercih ettiğini iddia etse dahi burada kullanıcının hür iradesi ile karar verip vermediği tartışmalıdır. Zira burada sunulduğu iddia edilen iki eşit seçenek söz konusu değildir. Burada kullanıcıların iradeleri ve tercihleri baskılanarak hesabı silmek istemelerine rağmen dondurmak zorunda kalmaları söz konusudur. Kişisel verileri amaç için *gerekli olan süre kadar muhafaza edilme* ilkesini ve KVKK'nin 7. maddesini dolanmak için Meta Threads uygulamasının bu şekilde tasarlandığı düşünülmektedir. Zira hesabın silinmesi halinde KVKK 7. maddesinde "Bu Kanun ve ilgili diğer kanun hükümlerine uygun olarak işlenmiş olmasına rağmen, işlenmesini gerektiren sebeplerin ortadan kalkması hâlinde kişisel veriler resen veya ilgili kişinin talebi üzerine veri sorumlusu tarafından silinir, yok edilir veya anonim hâle getirilir" şeklinde belirtildiği üzere Meta Threads'in verileri silme yükümlülüğü bulunacakken hesabın dondurulması halinde Meta Threads bu yükümlülükten kurtulmuş olacaktır. Gerek kişisel verilerin işlenmesine yönelik genel ilkeler gerekse silinmesine yönelik veri sorumlusuna getirilen yükümlülük, kişilerin temel hak ve özgürlüklerinin korunması içindir. Bu nedenle sosyal medya platformlarının kullanıcıların hak ve özgürlüklerini korumaya hizmet eden yükümlülüklerden kurtulmaya ilişkin tasarımlar sunmak yerine

sosyal sorumluluk yüklenerek kişilerin hak ve özgürlüklerini daha iyi koruyan tasarımlar sunmaları önerilmektedir.

C. Meta Threads Uygulamasında Suça Konu İçerikleri Yeniden Paylaşma ve Beğenme Durumunda Cezai Sorumluluk

Meta Threads üzerinde yapılan paylaşımların başka kullanıcılar tarafından yeniden yayınlanması veya bir paylaşımın alıntılanarak başka kullanıcı tarafından yorum eklenerek tekrar yayınlanması mümkündür.⁷¹ Bu durumda hukuka aykırılık içeren yahut suç teşkil eden bir paylaşımın ayrı bir kullanıcı tarafından ayrı bir Meta Threads hesabında paylaşarak yayılması söz konusu olacaktır. Özellikle 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 125 ve devamı maddelerinde düzenlenmiş olan hakaret suçu sosyal medya platformlarında sıklıkla işlenebilmektedir.

TCK 125. maddede hakaret suçunda fiilin, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenmesi durumunda verilecek ceza 3 (üç) aydan 2 (iki) yıla kadar hapis olarak veya adlî para cezası şeklinde belirlenmiştir. Meta Threads uygulaması kullanılarak yapılan bir paylaşımın gerek metinsel bir paylaşım gerekse görüntü yahut video içeren bir paylaşım olsun içerikte bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat edilmişse yahut sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldırı şeklinde bir sövme söz konusuysa TCK 125/2 maddesi gündeme gelecektir. Bununla birlikte 125/4 hükmünde ifade edildiği üzere hakaretin alenen işlenmesi halinde ceza altıda biri oranında artırılabacaktır. Burada Meta Threads paylaşımlarının hakaret suçuna konu fiili oluşturması durumunda söz konusu içerik hakaret suçunda nitelikli hal olarak düzenlenmiş olan alenen işleme kapsamında değerlendirilmelidir. Zira nitelikli hal için öngörülen aleniyet,

⁷¹ Jitendra Soni, *How to Use the Threads App Explained: Making Posts, Sharing, & More.*

fiilin işlenmesine yönelik olup fiil gerçekleştirildikten sonra hakarete konu içeriği okuyan, izleyen ya da dinleyen kişi sayısına bağlı değildir. Önemli olan hakaretin birçok kişinin okuyabileceği yahut izleyip duyabileceği; hakaret içeren paylaşımın belirsiz sayıda kişinin erişimine sunulduğu internet ortamında paylaşılmış olmasıdır.⁷² Zira sosyal medya üzerinden hakaret suçuna konu içerik paylaşıldığı anda doğrudan milyonlarca kişi tarafından erişilebilir kılınmaktadır.⁷³

Suç oluşturan paylaşımı yapan Meta Threads hesabı sadece onaylı takipçilerin içeriği görüp paylaşabildiği ve içerikle etkileşimde bulunabildiği “Özel/Private” niteliğinde ise ve hesabın yalnızca 1 takipçisi var ise fiilin aleni işlenmediği düşünülebilir. Ancak suç konusu içeriğin takipçi olan kullanıcı tarafından kendi hesabında yeniden paylaşılarak kendi hesabındaki takipçilerin erişimine açılma olasılığı bulunmaktadır. Aynı şekilde yeniden paylaşılan içeriğin başka kullanıcılar tarafından sayısız kez yeniden paylaşılarak sayısız kullanıcı hesabında sayısız kişinin erişimine açılması Meta Threads uygulamasında hayatın olağan akışına uygun sıradan

⁷² Samet Can Olgaç, "Cumhurbaşkanına Hakaret Suçu (TCK m. 299)," *Akademik Teklif Hukuk ve İdari Bilimler Dergisi* 5 no.3 (2016): 154. Devrim Aydın, "Türk Ceza Kanunu'nda Hakaret Suçu," *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan* 19 no.2 (2013): 908. Mine Arısoy, "Hakaret," *TBB Dergisi* no.72 (2007): 184. 5651 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'un 2. maddesinde internet ortamında yapılan yayınların "İnternet ortamında yer alan ve içeriğine belirsiz sayıda kişilerin ulaşabileceği verileri" ifade ettiği belirtilmiştir. Bu tanım, Threads gibi sosyal medya platformları üzerinden yapılan hakaret içerikli paylaşımların belirsiz sayıda kişilerin ulaşabileceği şekilde paylaşılmış olmaları nedeniyle TCK 125/4 bağlamında hakaretin alenen işlenmesi şeklinde değerlendirilerek ceza altıda biri oranında artırılması gerektiğini göstermektedir. Tuğrul Katoğlu, "Basın Yoluyla Hakaret Kavramı ve Madde Yönünden Yetki Sorunu," *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan* 19 no.2 (2013): 745.

⁷³ Mustafa Ruhan Erdem ve Candide Şentürk, "Sosyal Ağlar Üzerinde İşlenen Hakaret Suçlarında Ceza Sorumluluğu," *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan* 19 (2017): 2703.

bir işlemdir. Bu nedenle “Özel/Private” niteliğinde ise ve hesabın yalnızca 1 takipçisi var ise dahi tartışmalı olmakla birlikte yeniden paylaşım özelliği ve uygulamanın olağan akışı düşünüldüğünde sınırsız sayıda kişinin erişim olanağı bulunduğundan fiilin aleni işlendiği de kabul edilebilir. Burada suç konusu içeriğin yeniden paylaşılıp paylaşılmadığı dikkate alınarak nitelikli halin oluşup oluşmadığı somut olayın özelliklerine göre değerlendirilmelidir.

Meta Threads üzerinde paylaşılan ve TCK bağlamında hakaret suçunu oluşturan bir içeriğin başka bir kullanıcı tarafından aynen paylaşılması durumunda hakaret içeriğini yeniden paylaşan kişinin de hakaret suçunu işlemiş olup olmadığı tartışılmalıdır. Yargıtay 18. Ceza Dairesi, 2018/7790 E. 2019/1445 K. sayılı kararında müştekiye hitaben yazılmış hakaret sayılabilecek sözler içeren paylaşımların şüpheli tarafından retweet edilmek suretiyle yeniden paylaşılmasını suçun işlediği şeklinde değerlendirmiştir.⁷⁴ Aynı Daire, 2016/12944 E. 2018/5756 K. sayılı kararında tweet ile retweet paylaşımları arasında ayırım gözetmeksizin ifade ve resim şeklindeki paylaşımların küçük düşürücü, onur, şeref ve saygınlık rencide edici boyutta olup olmadığını değerlendirmiştir.⁷⁵ Bu durum, içeriği oluşturan kullanıcının metin yahut görsel veya video şeklindeki hakaret suçunu oluşturan gönderisinin bir başka kullanıcı tarafından tekrar paylaşılması durumunda tıpkı gönderiyi ilk oluşturan gibi yeniden paylaşanın da hakaret suçunu işlemiş olacağını göstermektedir. Sosyal medya platformlarında hakaret içeren gönderinin başka kullanıcı tarafından paylaşılması haricinde başka kullanıcının hakaret

⁷⁴ Yargıtay 18. Ceza Dairesi. 2018/7790 E. 2019/1445 K. 16.01.2019 T., Erişim Tarihi: 5 Mayıs 2023. <https://karararama.yargitay.gov.tr/>.

⁷⁵ Yargıtay 18. Ceza Dairesi. 2016/12944 E. 2018/5756 K. 18.04.2018 T., Erişim Tarihi: 07 Şubat 2023. <https://karararama.yargitay.gov.tr/>.

içeren gönderiye link atması halinde de hakaret edilmiş olunacağı değerlendirilmektedir.⁷⁶

Hakarete konu içeriğin Meta Threads üzerinde paylaşıldıktan sonra başka kullanıcılar tarafından beğenilmesi mümkün olup bu durumda hakaret barındıran içeriği beğenen kişinin Türk Ceza Hukuku bakımından azmettiren sıfatını haiz olup olmadığı tartışılabilir. TCK 38/1 maddesinde bir kişiyi suç işlemeye azmettiren kişi için işlenen suçun cezasının uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Azmettirme için azmettiren kişinin davranışının, failde suç işleme kararına neden olması gerekmektedir. Bununla birlikte azmettirme için azmettirenin davranışı failin suçu işlemede tek neden olmak zorunda değildir.⁷⁷ Hakaret suçuna konu içeriği beğenme davranışının failin suçu işleme kararı almasında etken olup olmadığı değerlendirilmelidir. İçerik önce paylaşılıp sonra beğenildiği için Meta Threads kullanıcısının paylaştığı yazılı veya görsel içeriğin hakaret suçu oluşturması halinde bu içeriği beğenen kişinin suça azmettiren olarak nitelenmemesi gerektiği savunulmaktadır.⁷⁸

⁷⁶ Güliz Uluç ve Bilal Süslü, "Örnek Yargı Kararlarıyla Sosyal Medya Hukuku," *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 8 no.17 (2016): 344.

⁷⁷ Mustafa Ruhan Erdem ve Candide Şentürk, "Sosyal Ağlar Üzerinde İşlenen Hakaret Suçlarında Ceza Sorumluluğu," 2715, 2716.

⁷⁸ Mustafa Ruhan Erdem ve Candide Şentürk, "Sosyal Ağlar Üzerinde İşlenen Hakaret Suçlarında Ceza Sorumluluğu," 2716. Her ne kadar beğenme davranışı içerik paylaşıldıktan sonra gerçekleştiği için içeriğin paylaşılma kararının alınmasında etken olarak değerlendirilmemekle birlikte sosyal medya platformlarının anonim veya sahte hesap oluşturulmasına imkan tanıyacak şekilde tasarlanmış olmaları, suç veya hukuka aykırılık oluşturan içerikleri tespit edebilecek teknik imkanı haiz oldukları halde bu tür içerikleri kaldırmada gönülsüz tutumları nedeniyle suç işlemeye azmettirdikleri düşünülebilir. Bu durumda kişileri suç işlemeye yönlendirdikleri kabul edilse dahi sosyal medya platformları hukuki nitelikleri itibarıyla tüzel kişi olduklarından TCK'nin 38. maddesi kapsamında azmettiren olarak değerlendirilemeyecek ve işlenen suçun yaptırımını gerçek kişilere uygulanabileceğinden sosyal medya platformlarına yaptırım

D. Anonim Sosyal Medya Hesaplarının Suç İşlemesi Karşısında Önlemler: Meta Threads ve Çevrimiçi Güvenlik Kanun Tasarısı (Online Safety Bill)

Sosyal medya platformları suç işlenmesinin önlenmesini sağlamak üzere kullanıcıların uyması gereken kuralları kendi kullanım koşullarında düzenlemektedir. Hesap açmak isteyen kullanıcıların bu kullanım koşullarını kabul etmesi gerekmektedir. Bu şekilde kullanıcılar, yapacakları paylaşımlarda kullanım koşullarında belirtilen yükümlülüklere uymayı taahhüt etmektedir. Her platform hukuka aykırılığın

uygulanamayacaktır. Sosyal medya platformlarının kullanıcı kimliklerinin hayali şekilde belirlenmesine olanak tanınması, kişileri işledikleri suçun faili olarak gerçek kimliklerinin tespit edilmesindeki zorluklar nedeniyle suç işlemeye teşvik etmektedir. Gerçek kimlik verisine ihtiyaç duymaksızın ve gerçek kimliğiyle ilişkilendirmeksizin sosyal medya hesabı açan kullanıcılar bu hesapları suç işleme aracı olarak kullanabilmektedir. Kerim Altıntaş, "Elektronik Verilerin Delil Niteliği," *Ahkâm Aktüel Hukuk Dergisi* no.1 (2021): 49. Anonimliğin, cezazırlık hissini teşvik ettiği ve sosyal medya platformlarında nefret söyleminin, siber taciz gibi kamu düzenini bozan ve suç olan içeriklerin paylaşılmasında etkili olduğu savunulmaktadır Yasin Sönmez, "Sosyal Ağ Platformlarında Anonim Hesaplara Yönelik Yasaklamacı Yaklaşımlar Karşısında Gereklilik ve Temel Haklar Sorunu," *Çukurova Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* no.2 (2023): 12. Bu bağlamda sosyal medya platformlarının; kişileri anonim hesap açmalarına olanak tanıyarak suça teşvik ettikleri kabul edilse dahi tüzel kişi niteliğini haiz olmadıkları için bunlar TCK'nin 38. maddesi bağlamında suça azmettiren olarak nitelendirilemeyecektir. Bu platformların gerek suça teşvikin önlenmesi gerekse tüm önlemlere rağmen suç işlenmesi durumunda failin tespitinin sağlanması için anonim hesapları yasaklamaları gerektiği savunulabilir. Ancak anonim hesapların yasaklanmasının ifade özgürlüğüne aykırı olacağı, nitekim anonim hesapların ifade özgürlüğü hakkına ve özel hayatın gizliliğinin korunması hakkına hizmet eden araçlar olduğu görüşü (Sönmez, "Sosyal Ağ Platformlarında Anonim Hesaplara Yönelik Yasaklamacı Yaklaşımlar Karşısında Gereklilik ve Temel Haklar Sorunu," 10, 11) dikkate alındığında anonim hesapların yasaklanması yerine farklı çözümler sunulması düşünülebilir. Bu bağlamda çalışma kapsamında İngiltere'deki Çevrimiçi Güvenlik Kanun Tasarısı (Online Safety Bill) ile getirilen yükümlülüklerin değerlendirildiği "D. Anonim Sosyal Medya Hesaplarının Suç İşlemesi Karşısında Önlemler: Meta Threads ve Çevrimiçi Güvenlik Kanun Tasarısı (Online Safety Bill) "başlığı önem arz etmektedir.

önlenmesi konusunda kullanıcıların paylaşımlarında gözetmeleri gereken kuralları diğer platformlardan bağımsız olarak düzenleyebilmektedir. Örneğin Meta Threads veya Twitter/X kullanıcılarının kabul ettiği koşullarda paylaşımlarına izin verilmeyen içerikler Reddit kullanıcıları için paylaşılabilir nitelikte olabilmektedir. Reddit platformunda yapılan paylaşımlarda dikkat edilmesi gereken ve uyulması gereken kurallar paylaşımların muhtemel erişim kitlesi dikkate alınarak Reddit'in çoğu bölümü için evrensel olan makro normlar; belirli büyük alt dizin grupları arasında paylaşılan mezo normlar ve bireysel yahut nispeten alt dizinlere özgü mikro normlar olarak sınıflandırılabilir.⁷⁹ Örneğin kişisel anekdotları paylaşmamak ve tanıtım amaçlı istenmeyen e-postalara bağlantı göndermemek mezo normlar olarak değerlendirilmektedir. Din ve milliyetle alay etme ve göçmenlere karşı düşmanlığa yönlendiren paylaşımlar Reddit'in tamamında norm ihlali olarak kabul edilmediğinden mezo norm olarak değerlendirilmektedir.⁸⁰ Türk Ceza Kanunu 216. maddesi uyarınca halkı kin ve düşmanlığa tahrik etme yahut halkın bir kesimini aşağılama yasaklanmış olmasına rağmen bu suçları oluşturan içeriklerin Reddit platformunda birçok kullanıcı tarafından paylaşılması olağan kabul edilmektedir. Platformun genelinde bu tür paylaşımların yapılmaması yönünde bir kabul olmadığından söz konusu durum makro norm kapsamında değerlendirilmemektedir. Bu durum Reddit gibi sosyal ağ platformlarının birçok ülkede hukuken yasak olan eylemlerin gerçekleştirilmesine ortam sağlayan, hukuka aykırılıkların norm

⁷⁹ Chandrasekharan, Eshwar, Mattia Samory, Shagun Jhaver, Hunter Charvat, Amy Bruckman, Cliff Lampe, Jacob Eisenstein, ve Eric Gilbert. "The Internet'S Hidden Rules: an Empirical Study of Reddit Norm Violations at Micro, Meso, and Macro Scales." *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction* 2 (2018): 2

⁸⁰ Chandrasekharan ve diğerleri, "The Internet'S Hidden Rules: an Empirical Study of Reddit Norm Violations at Micro, Meso, and Macro Scales," 3.

ihlali olarak kabul edilmemekle teşvik edildiği platformlar olduğunu göstermektedir.

Instagram'ın günümüzdeki başkanı ve eski Facebook yöneticisi olan Adam Mosseri Meta Threads uygulamasının Twitter/X uygulamasının yerini almayı amaçlamadığını, Twitter/X'ı aslında benimseyememiş kullanıcılar için ve Twitter/X gibi sosyal medya platformlarında daha az öfkeli iletişim kurmak isteyen kullanıcılar için yeni bir ortam oluşturmayı amaçladıklarını metin şeklindeki Meta Threads'i ile belirtmiştir.⁸¹ Meta Threads paylaşımından görüldüğü üzere Twitter/X, Instagram gibi sosyal medya platform başkanları tarafından da kullanıcıların yoğun öfkeli içerik paylaşımında buldukları bir ortam olarak nitelendirilmektedir.

Sosyal medya platformları bireylerin gerek nefret söylemleri şeklinde toplumda ayrımcılığa neden olan yahut hakaret şeklinde kişilik haklarına zarar veren farklı suçları işleme aracı olarak kullanılabilir. Almanya'da "NeoNazi" gibi hesaplardaki nefret söylemlerinin önlenmesi ve toplumun kin ve düşmanlığa tahrik edilmesinin önüne geçilmesi için Alman yetkilileri tarafından Twitter/X'a başvurularak söz konusu suç işleme aracı olarak kullanılan hesabın silinmesi talep edilmiştir. Ancak Twitter/X bu talebi reddederek hesabın silmek yerine Almanya üzerinden hesaba erişimi engellemekle yetinmiştir.⁸²

Kullanıcıların gerçek hayatta işleyemeyecekleri suçları sosyal medya platformlarında daha rahat işlemelerinin nedenlerinden biri bu platformlarda gerçek kimliklerini gizleyebilmeleridir. Sosyal medya platformlarının anonim kimlik şeklinde kullanıcının gerçek kimliğiyle bağdaşmayan; profil ismi, fotoğrafı ve bilgileri kurgusal olan hesapların

⁸¹ The Times of India. Erişim Tarihi: 27 Temmuz 2023. <https://timesofindia.indiatimes.com/gadgets-news/threads-will-soon-allow-users-to-edit-posts-use-hashtags-and-more/articleshow/101690423.cms>.

⁸² Mustafa Temel ve Ömer Faruk Koçak, "Kitle İletişim Araçları ile Düşüncüyü Açıklama ve Yayma Hürriyetinin Kapsam ve Sınırları üzerine bir Değerlendirme," *E-Journal of Intermedia* 2 no.2 (2015): 456.

oluşturulmasına olanak sunması, kullanıcıları gerçek hayatta yapamayacakları yorumları yapmaya teşvik etmektedir. Bu şekilde sahte veya anonim hesapların kullanılması suç takibini ve fail tespitini zorlaştırdığından hukuka aykırı içerikler özellikle hakaret veya tehdit gibi suç oluşturan içerikler bu tür hesaplar tarafından sosyal medyada sıkça paylaşılmaktadır.⁸³ Anonimlik daha özgür iletişime olanak sağladığı kadar etik soruna neden olmaktadır.⁸⁴ İngiliz Hükûmeti oldukça fazla çevrimiçi taciz yaşandığını ve anonimliğin bu tür online taciz olaylarını körüklediğine dair endişeleri belirtmiştir. Bu endişelerin dayanağı olarak İngiltere'nin Euro 2020 futbolcularının dahi ırkçılık gibi konularda kamu düzenini bozacak şekilde çevrimiçi tacize uğradığını. Kadın politikacıların online ortamlarda ölüm ve tecavüz tehditleri aldığı somut olayları örnek göstermiştir⁸⁵.

Anonimliğin giderilerek kullanıcı hesap bilgilerinin gerçek kişi ile bağlantılı olmasının sağlanması halinde hukuka aykırı içerik paylaşımının azalacağı öngörülmektedir. Ayrıca hukuka aykırı paylaşımı yapan kişinin yahut suç işleyen failin anonim yahut sahte olmayan kullanıcı hesabı üzerinden gerçek kimliğinin tespiti ile gereken cezai yaptırımın uygulanması yahut kişilik hakları ihlal edilen mağdurun zararının giderilmesi için tazminata hükmedilmesi mümkün olabilecektir. Bu bağlamda Meta Threads uygulamasının Instagram'a bitişik çalışması, Meta Threads kullanıcı kimliğinin bir tür doğrulama metodu olarak değerlendirilebilir. Zira Meta Threads

⁸³ Fırat Acay, "Sosyal Medya Aracılığıyla Hakaret Suçu ve Suçun Tespitine İlişkin Uygulamalar," *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 7 no.1 (2021): 79. Mustafa Ruhan Erdem ve Candide Şentürk, "Sosyal Ağlar Üzerinde İşlenen Hakaret Suçlarında Ceza Sorumluluğu," 2707.

⁸⁴ Ayşe Kalav ve Aliye Fırat, "Amerikan Sosyal Medyasında Göçmen Karşıtlığı ve Dijital Nefret Söylemi: Twitter Özelinde Bir İnceleme," 2209.

⁸⁵ Department for Digital, Culture, Media & Sport and The Rt Hon Nadine Dorries MP. 2022. *New Plans to Protect People from Anonymous Trolls Online*. Erişim Tarihi: 21 Şubat 2023. <https://www.gov.uk/government/news/new-plans-to-protect-people-from-anonymous-trolls-online>.

uygulaması yükleyerek sahte bir Meta Threads hesabı oluşturmak isteyen kişi uygulama yüklerken ekran altında çıkan "Hesap değiştir" seçeneğini tıklayarak mevcut Instagram hesabından başka yeni bir Instagram hesabı oluşturmadığı müddetçe açık olan Instagram hesabı ile senkronize bir hesap oluşturmak zorunda kalacaktır. Her ne kadar Meta Threads profil fotoğraf ve bilgilerini değiştirmesi mümkün olsa da uygulama ismin değiştirilmesine izin vermediği için Meta Threads ismi Instagram ismiyle aynı kalmak zorundadır. Kurgusal Meta Threads hesabı açmak isteyen bir kimse bu hesabın bitişik çalışacağı kurgusal bir de Instagram hesabı açmak zorunda kalacaktır. Bu durum imkansız olmasa da kişilerin kurgusal Meta Threads hesabı açmasını zorlaştıracı bir etkidir. Bunun gibi kişilerin sosyal medya hesapları ne kadar birbirine bağlı olursa ve bu hesaplar ne kadar gerçek kimlikleriyle ilişkilendirilebilirse sosyal medya üzerinden işlenen kişilik hakkı ihlalleri ve suçlar da orantısız olarak azalacaktır.

Sosyal medya platformlarının anonim hesaplar tarafından hukuka aykırılık ortamı olarak kullanılmasının önlenmesinden teknoloji şirketlerinin sorumlu olmaları gerektiğini belirten Bilişim Bakanı (Digital Secretary) Nadine Dorries, kullanıcılara kendileriyle iletişim kurabilecek kullanıcılar üzerinde daha fazla kontrol verilerek denetimsiz algoritmaların sunduğu tsunami dalgası gibi nefret dalgalarını durdurabilmelerinin sağlanması gerektiğini belirtmiştir.⁸⁶ İngiltere'de sosyal medya platformlarının büyük çoğunluğu, insanların kendileri hakkında herhangi bir kişisel ayrıntıyı paylaşmalarını gerektirmemektedir. Dolayısıyla sosyal medya kullanıcıları kendilerini anonim kimliklerle tanıtarak açtıkları hesaplar üzerinden yaptıkları paylaşımlarla bireysel ve toplumsal bazda sonradan önlenmesi güç zararlara neden olabilmektedir. Bu tür zararların önceden önlenmesi amacıyla İngiltere'de ve Çevrimiçi

⁸⁶ Department for Digital, Culture, Media & Sport and The Rt Hon Nadine Dorries MP. 2022

Güvenlik Kanun Tasarısıyla getirilen düzenleme ile şartları sağlayan sosyal medya şirketlerine kullanıcılarına kimliklerini doğrulamaları ve onlarla kimlerin etkileşime girebileceğini kontrol etmeleri için yeni metotlar sunma yükümlülüğü getirilmiştir.⁸⁷ Sosyal medya platformları yükümlülüğü yerine getirecekleri metotları kendileri belirleyebileceklerdir. Bu bağlamda sosyal medya platformları çeşitli yapay zeka teknikleri veya farklı yazılımlar kullanarak gerçek kimliği ile ilişkilendirdikleri hesapları kimliği doğrulanmış hesaplar olarak sınıflandırabilir. Kullanıcılara kendileriyle iletişim kurabilecekleri hesapları sınıflandırma olanağı sunabilir. Bu şekilde isteyen kullanıcılar, sosyal medya platformunun kendilerine sunduğu “yalnızca doğrulanmış hesapların mesaj göndermesine, paylaşımlarımı görebilmesine ve paylaşımlarımla etkileşime girmesine izin veriyorum” anlamında seçeneğin olduğu kutucuğu işaretleyebilirler. Bu yöntem söz konusu yükümlülüğün yerine getirilmesinde kullanılacak yöntemlere örnektir. Ayrıca 12 Mayıs 2021 tarihinde yayımlanan Çevrimiçi Güvenlik Kanun Tasarısı “kullanıcı kimlik doğrulaması” başlığındaki 65. maddesinde 1. kategorideki⁸⁸ hizmetleri sunan sosyal medya şirketlerinin tüm kullanıcılara⁸⁹ kimliklerini doğrulama seçeneği sunmak zorunda

⁸⁷ Department for Digital, Culture, Media & Sport and The Rt Hon Nadine Dorries MP. 2022

⁸⁸ Geniş çevrimiçi varlığı olan ve yüksek riskli özellikler taşıyan Facebook, TikTok, Instagram ve Twitter gibi sosyal medya şirketleri 1. Kategori'deki şirketlere örnek gösterilebilir. Department for Digital, Culture, Media & Sport, Home Office, The Rt Hon Oliver Dowden CBE MP and The Rt Hon Priti Patel MP. *UK Leads The Way in a 'New Age of Accountability' for Social Media*. Erişim Tarihi: 7 Aralık 2022. <https://www.gov.uk/government/news/uk-leads-the-way-in-a-new-age-of-accountability-for-social-media>.

⁸⁹ Çevrimiçi Güvenlik Kanun Tasarısı'ndaki madde hükmünde açıkça “all adult users” şeklinde yetişkin kullanıcılar için bu yükümlülüğün söz konusu olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla burada tüm kullanıcılar ile kastedilen ergin kullanıcılarıdır.

oldukları hükme bağlanmıştır.⁹⁰ Bu şartın istisnası, 1. kategorideki sosyal medya şirketlerinin zaten sundukları hizmete erişim için kimlik doğrulamasının gerektiği hallerdir. Eğer ki kullanıcının platforma erişimi için kimlik doğrulaması gerekiyorsa o platformun tekrardan kullanıcıya kimlik doğrulama seçeneği sunmasına gerek yoktur. Ancak kullanıcı kimlik doğrulaması yapılmasına gerek olmaksızın, ki günümüz sosyal medya platformlarında gerçek kimlikle kesin bağlantılı sağlayabilecek bir doğrulama gerekmemektedir, sisteme girebiliyorsa sistem, isteyen kullanıcıların kimlik doğrulaması yapmalarını sağlayacak bir seçenek sunmak zorundadır. Bu tür yükümlülükler ile amaçlanan anonim hesapların oluşturduğu zararların önlenmesi için hesapların anonimliğinin kaldırılmasıdır. Meta Threads uygulamasının Instagram'a bitişik çalışması da kesinlik sağlamamakla birlikte kullanıcı hesabının gerçek kimlikle ilişkilendirilmesini sağlamaya yönelik bir metot olup aynı amaca hizmet etmektedir.

SONUÇ

Kişisel verilerin korunmasına hizmet eden haklardan biri olan unutulma hakkı, temelde kişilerin gerek kendi paylaşımları gerekse başkalarının paylaşımları sonucu yazılı veya görsel verilerinin erişilebilirliğinden zarar görmeleri halinde gündeme gelmektedir. Unutulma hakkı, kişilerin özellikle toplumda bir birey olarak var olmalarını sağlayan kişilik haklarını geliştirebilmelerine zarar veren paylaşımların kaldırılmasını yahut erişiminin sınırlandırılmasını sağlamaktadır. Bu şekilde kişilerin kişiliklerini inşa ederek toplumda yer edinmelerinin önündeki güncel olmayan eski içeriklerden kurtularak sürekli kendilerine atfedilen zararlı durumlardan kurtularak kişilik gelişimine devam edebilmeleri ve topluma entegre olabilmeleri amaçlanmaktadır. Zira beşer düşer şaşar. Önemli olan yeniden

⁹⁰ Online Safety Bill, House of Lords and House of Commons. *HL Bill 164*. House of Lords and House of Commons. Erişim Tarihi: 26 Temmuz 2023. <https://bills.parliament.uk/bills/3137>.

kalkıp ilerlemeye devam edebilmektir. Unutulma hakkı tam da bu noktada kişilerin korunmasını sağlayan önemli bir haktır. Bu hak unutulma hakkı ismiyle internetin ve özellikle sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla gündeme gelmiş olsa da hakkın temel amacı düşünülerek yalnızca çevrimiçi ortamlara değil, çevrimiçi olmayan yazılı basılı içerikleri de kapsayacak şekilde uygulama alanının genişletilmesi gerekmektedir. Nitekim kişilik hakkının korunmasında son derece önemli olan bu hakkın yalnızca internet ortamında kişilik hakkını koruyup çevrimiçi olmayan ortamlarda kişilik hakkını korumasına gerek olmadığı düşüncesi temel hak ve özgürlüklerin korunmasıyla çatışmaktadır.

Sosyal medya ve internet sürekli gelişmektedir. Bu gelişimle birlikte yeni sosyal medya uygulamaları kullanıcılara sunulmaktadır. Özellikle kişisel verilerin korunması bağlamında veri sorumlusu olarak sosyal medya platformlarına mevzuat ile birçok yükümlülük getirilmiş olsa da Meta Threads gibi yeni sosyal medya platformları bu yükümlülükleri yerine getirmekten kaçınacak şekilde tasarlanabilmektedir. Instagram hesabına bitişik çalışacak şekilde tasarlanan Meta Threads uygulamasının profil isminde değişikliğe izin vermeyecek şekilde ve Instagram hesabı silinmeksizin Threads uygulaması silinmeyecek şekilde tasarlanmış olması, KVKK'deki birçok hüküm ile getirilen kişisel verilerin korunmasına hizmet eden verilerin işlenmesindeki genel ilkelere, veri sorumlusunun yükümlülüklerine ve veri sahibinin haklarına yönelik düzenlemelere aykırılık oluşturabilecek niteliktedir. Bu şekilde yükümlülüklerden kaçınmalarını sağlayacak tasarımlar yerine sosyal medya şirketlerinin sosyal sorumluluk üstlenerek kişilerin temel hak ve özgürlüklerini koruyucu tasarımlar geliştirerek temel hak ve özgürlükleri garanti eden uygulamaları kullanıcılara sunmaları gerekmektedir. Benzer şekilde ceza hukuku bağlamında da sosyal medya platformları, savundukları özgürlüğün kişilerin temel hak ve hürriyetlerinde özgürlük olmasına dikkat etmeli, kötünietli kişilerin normal şartlarda işleyemedikleri suçları özgürce işlemelerine imkan veren ve bu

doğrultuda kişileri suç işlemeye teşvik eden platformlar olmaktan kaçınmalıdır.

KAYNAKÇA

- Acay, Fırat. "Sosyal Medya Aracılığıyla Hakaret Suçu ve Suçun Tespitine İlişkin Uygulamalar." *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 7 no.1 (2021): 71 - 140.
- Alessi, Stefania. "Eternal Sunshine: The Right to Be Forgotten in the European Union After the 2016 General Data Protection Regulation." *Emory International Law Review* 32, no: 1 (2017): 145-171.
- Allegri, Maria Romana. "The Right to be Forgotten in the Digital Age." İç. *What People Leave Behind*, ed. Francesca Comunello, Fabrizio Martire, and Lorenzo Sabetta, 237-251. Cham: Springer, 2022.
- Altıntaş, Kerim. "Elektronik Verilerin Delil Niteliği." *Ahkâm Aktüel Hukuk Dergisi* no.1 (2021): 40 - 51.
- Anayasa Mahkemesi. 03.03.2016 tarih ve 2013/5653 Başvuru Numaralı N.B.B. Kararı. Erişim Tarihi: 3 Ağustos 2023. <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2013/5653>.
- Anayasa Mahkemesi. 15.03.2018 tarih ve 2014/19685 Başvuru Numaralı C.K. Kararı. Erişim Tarihi: 3 Ağustos 2023. <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/19685>.
- Arısoy, Mine. "Hakaret." *TBB Dergisi* no.72 (2007): 152 - 205.
- Avrupa Birliği Adalet Divanı (ABAD), Case C-131/12 numaralı, 13.05.2014 tarihli Google Spain Kararı, Erişim Tarihi: 4 Ağustos 2023, <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=A33F03C6FD153296598AF811193A0ACC?text=&docid=152065&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=567446>.
- Aydın, Devrim. "Türk Ceza Kanunu'nda Hakaret Suçu." *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan* 19 no.2 (2013): 879 - 918.
- Bundesverfassungsgericht, Census Act, BVerfGE 65, 1, 15.12.1983. Erişim Tarihi: 4 Ağustos 2023.

https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/EN/1983/12/rs19831215_1bvr020983en.html.

Chandrasekharan, Eshwar, Mattia Samory, Shagun Jhaver, Hunter Charvat, Amy Bruckman, Cliff Lampe, Jacob Eisenstein, ve Eric Gilbert. "The Internet'S Hidden Rules: an Empirical Study of Reddit Norm Violations at Micro, Meso, and Macro Scales." *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction* 2 (2018): 1 - 25.

Connolly, Joanna. "The Right To Erasure: Comparative Perspectives on an Emerging Privacy Right," *Alternative Law Journal* 46 no.1 (2021): 58 - 63.

Council of Europe, 8691/79 Başvuru Numaralı, 02.08.1984 tarihli Malone v. The United Kingdom Kararı. Erişim Tarihi: 4 Ağustos 2023.
<https://www.bailii.org/eu/cases/ECHR/1984/10.html>.

Čtvrtník, Mikuláš. *Archives and Records Privacy, Personality Rights, and Access*. Cham: Palgrave Macmillan, 2023.

Culik, Nicolai, and Christian Döpke. "About Forgetting and Being Forgotten." İç. *Big Data in Context Legal, Social and Technological Insights*, ed. Thomas Hoeren, and Barbara Kolany-Raiser, 21 - 27. Cham: Springer, 2017.

Çelik, Yeşim. "Özel Hayatın Gizliliğinin Yansıması Olarak Kişisel Verilerin Korunması ve Bu Bağlamda Unutulma Hakkı." *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 8 no.32 (2017): 391 - 410.

Department for Digital, Culture, Media & Sport and The Rt Hon Nadine Dorries MP. 2022. *New Plans to Protect People from Anonymous Trolls Online*. Erişim Tarihi: 21 Şubat 2023.
<https://www.gov.uk/government/news/new-plans-to-protect-people-from-anonymous-trolls-online>.

Department for Digital, Culture, Media & Sport, Home Office, The Rt Hon Oliver Dowden CBE MP and The Rt Hon Priti Patel MP. *UK Leads The Way in a 'New Age of Accountability' for Social Media*. Erişim Tarihi: 7 Aralık 2022.

<https://www.gov.uk/government/news/uk-leads-the-way-in-a-new-age-of-accountability-for-social-media>.

Erdem, Mustafa Ruhan ve Candide Şentürk. "Sosyal Ağlar Üzerinde İşlenen Hakaret Suçlarında Ceza Sorumluluğu." *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Şeref Ertuş'a Armağan 19 (2017): 2703 - 2725.

Fabbrini, Federico ve Edoardo Celeste. "The The Right to Be Forgotten in the Digital Age: The Challenges of Data Protection Beyond Borders." *German Law Journal* no.21 (2020): 55 - 65.

GDPR (General Data Protection Regulation/ Genel Veri Koruma Tüzüğü) - 2016/679 sayılı Genel Veri Koruma Tüzüğü. Erişim Tarihi: 3 Ağustos 2023. <https://gdpr-info.eu/> .

Google Otomatik Tamamlama İşlevi. Erişim Tarihi: 6 Ağustos 2023.

<https://support.google.com/websearch/answer/7368877?hl=tr#:~:text=Otomatik%20tamamlama%2C%20Google%20Arama'da,etmelerine%20yard%C4%B1mc%C4%B1%20olan%20ahminler%20olu%C5%9Fturur>.

Gstrein, Oskar Josef. "The Right to be Forgotten in 2022: Luxembourg Judges Keep Surfing the Legislative Void," 6. Erişim Tarihi: 6 Ağustos 2023. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4309524 . ssrn.com.

Harby, Sam. *Do Hashtags work on Threads? Explained*. Erişim Tarihi: 20 Temmuz 2023. <https://www.downtimebros.com/do-hashtags-work-on-threads-explained/>.

İnsan ve Vatandaş Hakları Bildirisi (1789). Erişim Tarihi: 2 Ağustos 2023. <https://www.elysee.fr/en/french-presidency/the-declaration-of-the-rights-of-man-and-of-the-citizen>.

Jones, Meg Leta. *CTRL+Z*. New York and London: New York University Press, 2018.

- Kalav, Ayşe ve Aliye Fırat. "Amerikan Sosyal Medyasında Göçmen Karşıtlığı ve Dijital Nefret Söylemi: Twitter Özelinde Bir İnceleme." *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 22 (2017): 2209 - 2222.
- Katoğlu, Tuğrul. "Basın Yoluyla Hakaret Kavramı ve Madde Yönünden Yetki Sorunu." *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan* 19 no.2 (2013): 735 - 748.
- Kaya, Mehmet Bedii. Unutulma Hakkı: AİHM'in Unutulma Hakkına Yaklaşımı AİHM M.L. ve W.W. v. Almanya Kararının İncelenmesi, 2. Erişim Tarihi: 4 Ağustos 2023. <https://www.mbkaya.com/hukuk/unutulma-hakki-aihm-insan-haklari-hukuku.pdf>.
- KVK Kurulu. Erişim Tarihi: 4 Ağustos 2023. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5407/-Bir-Gercek-Kisinin-Adinin-Gectigi-Kose-Yazisinin-Silinmesi-Talebi>.
- Kwak, Chanhee, Junyeong Lee ve Heeseok Lee. "Could You Ever Forget Me? Why People Want to be Forgotten Online." *Journal of Business Ethics* 179 (2022): 25 - 42. Erişim Tarihi: 1 Ağustos 2023. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10551-021-04747-x>.
- Lageson, Sarah Esther. *Digital Punishment Privacy, Stigma, and the harms of Data-Driven Criminal Justice*. New York: Oxford University Press, 2020.
- Muñoz-Bates, Sarah. "Instant Results with Lingering Effects: How Google Can Bias Our Social Conversations." *The 16th Annual Meeting of the Association of Internet Researchers*. Erişim Tarihi: 6 Ağustos 2023. <https://spir.aoir.org/ojs/index.php/spir/article/view/8674/6902>.
- Myers, Louise. *Do Hashtags Work on Threads? New App Is Missing Something*. Erişim Tarihi: 20 Temmuz 2023. <https://louisem.com/459108/hashtags-on-threads>.

- Ocak, Ayşenur. "Hakları Dengelemek: Unutulma Hakkı İfade Özgürlüğüne Karşı." *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 9 no.33 (2018): 507 - 535.
- Olgaç, Samet Can. "Cumhurbaşkanına Hakaret Suçu (TCK m. 299)." *Akademik Teklif Hukuk ve İdari Bilimler Dergisi* 5 no.3 (2016): 142 - 181.
- Online Safety Bill, House of Lords and House of Commons. *HL Bill 164*. House of Lords and House of Commons. Erişim Tarihi: 26 Temmuz 2023. <https://bills.parliament.uk/bills/3137>.
- Oymak, Hasan. "7253 Sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Getirdikleri." *Yeni Medya Dergisi* no.9 (2020): 129 - 141.
- Peguera, Miquel. "The Right to Be Forgotten in the European Union." İç. *Oxford Handbook of Online Intermediary Liability*, ed. Giancarlo Frosio, Online Edition: Oxford University Press (2020): 486 - 502.
- Soni, Jitendra. *How to Use the Threads App Explained: Making Posts, Sharing, & More*. Erişim Tarihi: 20 Temmuz 2023. <https://www.dexerto.com/tech/how-to-use-the-threads-app-explained-making-posts-sharing-more-2201588/>.
- Soysal, Tamer. "Unutulma Hakkı ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Yaklaşımı." *İnsan Hakları*. 50 - 53. Erişim Tarihi: 1 Ağustos 2023. <https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/9052023130022tamer.pdf>.
- Sönmez, Yasin. "Sosyal Ağ Platformlarında Anonim Hesaplara Yönelik Yasaklamacı Yaklaşımlar Karşısında Gereklik ve Temel Haklar Sorunu." *Çukurova Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* no.2 (2023): 1 - 37.
- Tamò, Aurelia, Damian George. "Oblivion, Erasure and Forgetting in the Digital Age." *JIPITEC* no.5 (2014): 71 - 87.

- Temel, Mustafa ve Ömer Faruk Koçak. "Kitle İletişim Araçları ile Düşünceyi Açıklama ve Yayma Hürriyetinin Kapsam ve Sınırları üzerine bir Değerlendirme." *E-Journal of Intermedia* 2 no.2 (2015): 440 - 459.
- The Times of India. Erişim Tarihi: 27 Temmuz 2023. <https://timesofindia.indiatimes.com/gadgets-news/threads-will-soon-allow-users-to-edit-posts-use-hashtags-and-more/articleshow/101690423.cms>.
- Tirosh, Noam. "Why Kafka Wanted to Be Forgotten by Having His Manuscripts Burned." Erişim Tarihi: 2 Ağustos 2023. <https://www.haaretz.com/life/books/2020-05-30/ty-article-magazine/.premium/why-kafka-wanted-to-be-forgotten-by-having-his-manuscripts-burned/0000017f-dbff-d3ff-a7ff-fbff1e6e0000>.
- Tirosh, Noam, Amit Schejter. "Memory, Rights, and Sen's Capabilities Approach." İç. *The Right to Memory: History, Media, Law and Ethics*, ed. Noam Tirosh, and Anna Reading, 76-91. Oxford: Berghahn Books, 2023.
- Twitter/X. Erişim Tarihi: 5 Ağustos 2023. https://www.ntv.com.tr/teknoloji/Twitter/X-dijital-nefretle-mucadele-merkezine-dava-acti,uHCJ-0e_cU2PGxB2OoNPdQ.
- Uluç, Güliz, ve Bilal Süslü. "Örnek Yargı Kararlarıyla Sosyal Medya Hukuku." *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 8 no.17 (2016): 337 - 353.
- Weber, Rolf H. "The Right to Be Forgotten, More Than a Pandora's Box?" *JIPITEC* no.2 (2011): 120 - 130.
- Weller, Katrin, Axel Bruns, Jean Burgess, Merja Mahrt, ve Cornelius Puschmann. *Twitter and Society*. New York: Peter Lang, 2014.
- Werro, Franz. *The Right to be Forgotten A Comparative Study of the Emergent Rights Evolution and Application in Europe, the Americas and Asia*. Cham: Springer, 2020.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu. 2014/4-56 E. 2015/1679 K. 17.6.2015 T., Erişim Tarihi: 4 Ağustos 2023. <http://kazanci.com.tr/gunluk/hgk-2014-4-56.htm>.

Yargıtay 18. Ceza Dairesi. 2018/7790 E. 2019/1445 K. 16.01.2019 T., Erişim Tarihi: 5 Mayıs 2023. <https://karararama.yargitay.gov.tr/>.

Yargıtay 18. Ceza Dairesi. 2016/12944 E. 2018/5756 K. 18.04.2018 T., Erişim Tarihi: 07 Şubat 2023. <https://karararama.yargitay.gov.tr/>.

Hakem Değerlendirmesi: Çift kör hakem.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek alıp almadığını belirtmemiştir.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Etik Kurul Onayı: Yazar etik kurul onayının gerekmediğini belirtmiştir.

Peer Review: Double peer-reviewed.

Financial Support: The author has not declared whether this work has received any financial support.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Ethics Committee Approval: The author stated that ethics committee approval is not required.
